

WATAN GORAGY — ASUDALYGYŇ KEPII

3-nji dekabrdä Türkmenistanyň Prezidenti, ýurdumyzyň Ýaragly Güýçleriniň Belent Serkerdebaşysy goşun generaly Serdar Berdimuhamedow Döwlet howpsuzlyk geňeşiniň nobatdaky mejlisini geçirdi. Onda ýurdumyzyň harby we hukuk gorajygy edaralarynyň şu ýylyň on bir aýynda ýerine ýetiren işleriniň netijelerine garaldy. Şeýle hem Garaşsyz döwletimizde howpsuzlygy, asudalygy üpjün etmek, harby we hukuk gorajygy edaralaryň maddy-enjamlaýyn binýadyny berkitmek, olaryň işini has-da kämilleşdirmek bilen bagly meseleler ara alnyp maslahatlaşyldy.

Ilki bilen, Döwlet howpsuzlyk geňeşiniň sekretary, goranmak ministri B.Gündogdyýew çykyş edip, ýurdumyzyň Ýaragly Güýçleriniň ösdürmegiň maksatnamasynyň kesgitlenen wezipeleri ýerine ýetirmek, harby gullukçylaryň hünär taýýarlygyny ýokarlandyrmak, Watan goragçylarynyň ýaşayş-durmuş şertlerini has-da gowu-

landyrmak babatda ýylyň başyndan bäri alnyp barlan işler barada hasabat berdi.

Ýurdumyzyň Ýaragly Güýçleriniň Belent Serkerdebaşysy hasabaty diňläp, Türkmenistanyň goranyş häsiýetli Harby doktrinasynyň talaplaryna laýyklykda, döwletimiziň goranmak ukypyny has-da berkitmek, ýurdumyzyň Ýaragly Güýçlerini maksatnamalaýyn esasda ösdürmek boýunça alnyp barylýan işleri mundan beýläk-de dowam etdirmegiň möhümdigini belledi. Döwlet Baştutanymyz ýokary hünärli harby gullukçylary taýýarlamak, olaryň iş we ýaşayş-durmuş şertlerini has-da ýokarlandyrmak boýunça netijeli işleri alyp barmagyň zerurdygyny aýdyp, Döwlet howpsuzlyk geňeşiniň sekretary, goranmak ministrine bu babatda birnäçe tabşyryklary berdi.

Baş prokuror B.Muhamedow geçen on bir aýda kanunlaryň ýerine ýetirilişine, adamyň we raýatyň hukuklarynyň, azatlyklarynyň berjaý edilşiňe gözegçilik etmek boýunça alnyp barlan işleriň netijeleri barada hasabat berdi. Şeýle-de bu düzümde sanly ulgamy ornaşdyrmak, prokuratura

işgärleriniň hünär derejesini yzygiderli ýokarlandyrmak ugrunda görülen toplumlaryň çäreler barada aýtdy.

Horatly Prezidentimiz hasabaty diňläp, ýurdumyza kanunlaryň hem-de beýleki hukuk namalarynyň ýerine ýetirilişini berk gözegçilikde saklamagyň möhümdigini belledi we Baş prokurora birnäçe görkezmeleri berdi.

Içeri işler ministri M.Hydyrow ýolbaşçylyk edýän düzümleri tarapyndan şu ýylyň on bir aýynda ýerine ýetirilen işleriň netijeleri, şol sanda ministrligi ösdürmegiň maksatnamasyny durmuşa geçirmegiň çäklerinde alnyp barlan işler barada hasabat berdi. Şunuň bilen birlikde, düzgün bozulmalaryň we ýol-ulag hadysalarynyň önüni almak, ýangyn howpsuzlygynyň kadalarynyň berjaý edilşiňe yzygiderli gözegçilik etmek boýunça görülen anyk çäreler barada aýtdy.

Horatly Prezidentimiz hasabaty diňläp, hukuk bozulmalarynyň önüni almak, ýangyn we ýol hereketiniň howpsuzlygyny üpjün etmek boýunça işleri mundan beýläk-de netijeli dowam etdirmegiň möhümdigini belledi we bu babatda degişli tabşyryklary berdi.

Döwlet Baştutanymyz jemgyýetçilik tertip-düzgünini pugta berjaý etmegiň, ýol hereketiniň howpsuzlygyny üpjün etmek işinde sanly ulgamyň mümkinçiliklerinden giňden peýdalanmagyň zerurdygyny belläp, ministrligiň ýolbaşçysyna birnäçe görkezmeleri berdi.

Ýokary kazyýetiň başlygy B.Hojamgulyýew ýolbaşçylyk edýän düzüminiň şu ýylyň on bir aýynda alyp baran işleriniň netijeleri, kazyýet işini netijeli guramak üçin öndebaryjy usullaryň we döwrebap tehnologiýalaryň ornaşdyrylyşy, kazyýet ulgamyň ösdürmegiň maksatnamasynyň ýerine ýetirilişi, kazyalaryň hünär derejesini ýokarlandyrmak boýunça görülen çäreler barada hasabat berdi.

Döwlet Baştutanymyz hasabaty diňläp, döwlet we jemgyýetçilik bähbitlerini hem-de raýatlaryň hukuklaryny goramak, kazyýet ulgamyň has-da döwrebaplaşdyrmak boýunça alnyp barylýan işleri dowam etdirmegiň wajypdygyny nygtaý, bu babatda birnäçe anyk tabşyryklary berdi.

Soňra milli howpsuzlyk ministri N.Atagaryýew şu ýylyň ýanwar – noýabr aýlarynda ýurdumyza jemgyýetçilik hukuk tertibini üpjün etmek boýunça amala aşyrylan işler barada hasabat berdi. Şunuň bilen bir hatarda, ministrligiň önünde durýan wezipeleri üstünlikli ýerine ýetirmek boýunça alnyp barlan işler barada aýtdy.

Ýurdumyzyň Ýaragly Güýçleriniň Belent Serkerdebaşysy hasabaty diňläp, milli howpsuzlyk edaralarynyň işini kämilleşdirmek, işgärleriň hünär derejesini ýokarlandyrmak boýunça zerur işleri dowam etdirmegiň möhüm ähmiýetini belledi we degişli görkezmeleri berdi.

Döwlet serhet gullugynyň başlygy Ý.Nuryýew geçen on bir aýda Watanymyzyň serhetleriniň ygtybarly goragyny üpjün etmek, serhet galalarynyň maddy-enjamlaýyn binýadyny döwrebaplaşdyrmak, harby gullukçylaryň ýaşayş-durmuş şertlerini has-da gowulandyrmak boýunça ýerine ýetirilen işler barada hasabat berdi.

Horatly Prezidentimiz hasabaty diňläp, Türkmenistanyň döwlet serhediniň dostlugyň hem-de hoşniýetli goňsuçylygyň serhedidigini aýtdy. Döwlet Baştutanymyz gullugyň işine öndebaryjy tejribäni ornaşdyrmak, harby gullukçylaryň ýaşayş-durmuş şertlerini has-da gowulandyrmak, ýokary hünärli serhetçileri taýýarlamak boýunça alnyp barylýan işleri dowam etdirmegiň zerurdygyny nygtaý, bu ugurda degişli tabşyryklary berdi.

Adalat ministri M.Taganow raýatlara we edara görnüşli taraplara hukuk hyzmatlaryny amala aşyran düzümleriň işini talabalaýyk üpjün etmek, ýolbaşçylyk edýän düzüminiň işine sanly ulgamy giňden ornaşdyrmak boýunça şu ýylyň başyndan bäri görülen çäreler barada hasabat berdi.

Horatly Prezidentimiz hasabaty diňläp, milli kanunçylyk binýadyny has-da kämilleşdirmek, hukuk üpjünçiligini pugtalandyrmak, kadalaşdyryjy hukuk namalaryny taýýarlamak boýunça alnyp barylýan işleriň möhüm ähmiýetini belläp, ministre birnäçe anyk tabşyryklary berdi.

MALDARÇYLYK PUDAGYNYŇ TÄZE KÄRHANASY

Ýurdumyzyň oba hojalygyny, şol sanda maldarçylyk pudagyny düýpli döwrebaplaşdyrmak we ösdürmek üçin häzirkî döwürde uly tagallalar edilýär. Maldarçylyk oba hojalygynyň möhüm we ekerançylyga garanynda, has girdejili pudaklaryndan biri hasaplanýlar. Maldarçylygy, hususan-da, dowardarçylygy, guşçylygy, düýedarçylygy ösdürmek işi yerli howa şertlerini, ot-yım üpjünçiligini göz önünde tutmak esasynda alnyp barylýar. Importyň ornuny tutýan önümleri öndür-

mek, eksport harytlarynyň möçberini artdyrmak bilen bagly döwlet maksatnamalaryny durmuşa geçirmegiň çäklerinde taýýar et we suýt önümlerini öndürmek üçin doly önümlilik tapgyrly iri maldarçylyk, guşçylyk toplumlary yzygiderli gurlup ulanmaga berilýär.

DURMUŞ ÖZGERTMELERI – ABADANÇYLYGYŇ GIREWI

Ýakynda «Türkmenistanyň 2026-njy ýyl üçin Döwlet býujeti hakynda» Türkmenistanyň Kanuny kabul edildi. Ýurdumyzyň geljek ýyl üçin baş maliýe resminamasy maliýeleşdirmegiň ahli çöşmeleriň hasabyna ykdysadyýetiň ulgamlaryna düýpli maýa goýumlary gönükdirmek arkaly, kabul edilen Milli maksatnamalarda-ky wezipeleriň bellenen möhletlerde ýerine ýetirilmegine, eziz Watanymyzyň ykdysady kuwwatynyň depginli artmagyna we halkymyzyň ýaşayş-durmuş derejesiniň has-da ýokarlanmagyna hyzmat eder. Geçen ýyllarda bolşy ýaly, 2026-njy ýylyň esasy maliýe resminamasynda serişdeleriň köp bölegi durmuş ulgamyň maliýeleşdirmäge niýetlenendir. Şeýlekde, ilatyň ýaşayş-durmuş şertlerini ýokary ölçeglere ýetirmegi baş maksat edinýan Döwlet byu-

jetiniň çykdaýlarynyň agramly bölegi durmuş ugruna, şol sanda bilim, saglygy gorayş, medeniýet, sport, durmuş üpjünçiligi, ýaşayş jaý we jemagat hojalygy ulgamlaryna gönükdiriler.

Türkmen Bitaraplygy – dünýä nusgalyk üörelge

XXI asyryň halkara gatnaşyklarynda dur-nuklylygyň, parahatçylygyň, ynanyşma-gyň we dostlugyň berkemeği möhüm wezipe-leriň biri bolup durýar. Şu nukdaýnazardan, Türkmenistanyň saýlap alan hemişelik Bitarap-lyk syýasaty diňe bir milli ösüşiň ýol-ýörelgesi bolman, eýsem, dünýä derejesinde parahatçy-lyga we ynanyşmaga hyzmat edýän nusgalyk başlangyçdyr. BMG tarapyndan üç gezek – 1995-nji, 2015-nji we 2025-nji ýyllarda Türk-menistanyň hemişelik Bitaraplygynyň halkara derejede karar edilmegi bu ýörelgäniň dünýäde giň goldaw tapýandygyny görkezýär.

Zenanlara bagyşlanan halkara maslahat

Şu ýylyň 9-10-njy dekabrynda «Awaza» milli syýahatçylyk zolagynda Birleşen Milletler Guramasy bilen bilelikde «Häzirkî zaman jemgyýetinde zenanlaryň orny: Dur-nukly ösüş maksatlaryna ýetmek ugrunda halkara hyzmatdaşlygyny ösdürmek» atly halkara maslahat geçiriler. Türkmenistan döw-letimiziň hemişelik Bitaraplygynyň şanly 30 ýyllıgy bagramçylygynyň ön ýanynda geçi-rişek bu foruma dürli ýurtlardan wekiligleriniň gatnaşmagyna garaşylýar. Berkarar döwletiň täze eýgämyň Galkynyşy döwüründe Diğar-ramyzda zenanlaryň mümkinçilikleriniň art-dyrylmagyna uly ähmiýet berilýär.

Türkmen manady – durnuklylygyň bingädy

Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplyk hu-kuk derejesine eýe bolmagynyň 30 ýyl-lygy mynasybetli ýurdumyzyň Merkezi banky Halkara parahatçylyk we ynanyşmak üýlunyň 1-nji dekabryndan 1, 5, 10 manatlyk modifisir-lenelen polimer banknotlary, şeýle hem täze 200 manatlyk polimer banknoty dolanyşyga girizdi. Bu pullaryň esasy aýratylygy hapalanma, köneltme, zeperlenme ýaly daşky täsirlere dur-nuklylygydyr. Şeýle hem olaryň gorag alamat-lary has güýçlendirilip, hakydanylygyny tassyk-laýan şekilleri wizual taýdan kämilleşdirildi. 1, 5 we 10 manatlyk banknotlaryň reňki hem-de şekili öňki görnüşde saklanyp, olarda Halkara parahatçylyk we ynanyşmak üýlunyň nuşany şekillendirilendir. 200 manatlyk banknotyň üüz tarapynda «Arkadag» binasynyň, arka ta-rapnynda bolsa Arkadag şäher häkimliginiň eda-ra edilş binasynyň şekili üerleşdirilipdir.

Halkara syýahatçylygy ösşär

Birleşen Milletler Guramasynyň Bütindünýä Syýahatçylyk Guramasynyň (UNWTO) soňky maglumatlaryna görä, halkara syýahatçylaryň akymy 2025-nji üýlün ahuryňa çenli ösüşini dowam etdirer.

İň gowy köçe tagamlary

Her halkyň özüne mahsus tagamlary we tagam taýýarlaýuş usullary bar. Datlylygy we elýeterliligi bilen tapawutlanýan köçe tagamlary dünýä aşhanasynda dürlüligi emele getirýär.

9-njy gezek çempion boldy

Dünýä Rallı çempionatynda 53-nji möwsümiň çempiony soňky bäsleşikde belli boldy. Jiddada geçirilen ýarşda «Hyundai Shell Mobilis» toparynyň sürüjisi üeniş gazandy.

Şu gün Dünýä Kubogy 2026-nyň bijeleri çekilýär

Geljek üyl ikinji gezek 3 gürdün bilelikde guramagynda geçiriljek 23-nji FIFA Dünýä Kubogynyň saýlama duşuşyklarynyň toparçalaýyn tapgyry tamamlandy.

Beýikligi 1 kilometre ýeter

Dubaýdaky beýikligi 828 metre barabar bolan «Burj Halifa» gökdiräni 2010-njy ýylda gurlup ulanmaga berildi. 15 ýylyň geçendigine garamazdan, bu gökdirän dünýäniň

iň beýik binasy rekordyny saklap gelýär. Saud Arabystany Patysalygynda gurlusygy dowam edýän, beýikligi 1 kilometrdan geçýän «Jidda diňi» (Burj Jeddah) geljekde dünýäniň iň belent binasy bolar.

Şeýlelikde, täze gökdirän «Burj Halifanyň» rekordyny täzeläp, ABŞ-nyň iň beýik binasy bolan «One World Trade Center»-den iki essä golaý beýik bolar.

157 gatly binada 59 lift bolup, onuň içinde myhmanhana otaglary, giň ofisler we ýaşaýş öýleri ýerleşer. Binanyň 2028-nji ýylda gurlup ulanmaga berilmegine garaşylýar.

Altynaý AMANBERDIÝEWA, *Kaka etrabyndaky 24-nji orta mekdebiň mugallymy.*

Ýaşamak üçin amatly şäherler

Dürlü ölçeglere görä, dünýäniň ýaşamak üçin iň amatly şäherleriniň sanawy mälüm edildi. «Global Cities Index»-iň taýýarlan reytinginde Fransiýanyň Grenobl şäheri öňdeligi eýeledi. Alp daglarynyň etegindeki şäher ýimý barlaglaryň hem geçirilýän ýeri hökmünde tanalýar. Tebiýy gözelligi, dünýä belli ýokary okuw mekdepleri we daşky gurşawa zyýansyz syýasaty bilen tapawutlanýan Grenobl ýaşaýş üçin iň amatly şäher saýlandy.

Şäherde ýaşaýjylaryň girdijileriniň deňagramlydygy, ösen internet infrastrukturasynyň bardygynyň bellendilidi. Asma ýol arkaly şäheri guşuçar belentlikden synlap bolýar. Tebigatyň jümmüşindäki şäherde birnäçe kilometre ýetýän welosiped ýodalary hem bar. Iklinji orny Kanberra (Awstraliýa), üçünji ýeri Bern (Şweýsariýa) eýeledi. Illkinji onluga Bergen (Norwegiýa), Bazel (Şweýsariýa), Lüksemburg (Lüksemburg), Reykiýawik (Islandiýa), Sýuriň (Şweýsariýa), Gent (Belgiýa) we Wiant (Fransiýa) girdi.

Enejan AGAMYRADOWA, *Halkara ynsanperwer ylmylary we ösüş universitetiniň talyby.*

Aýwazowskiniň kartinasy rekord bahadan satyldy

I.K.Aýwazowskiniň «Diri galanlar» atly kartinasy Londonda 4,188 million funt sterlinge satyldy. «Sotheby's» auktsion öýüniň habar bermegine görä, bu satuw suratkeşiň işi üçin rekord bahadyr. Mundan öň, 2012-nji ýylda Aýwazowskiniň «Konstantinopolnyň we Bosforýň gömüşi» atly eseri 3,2 million funt sterlinge satylypdy.

Suratkeşiň döredijiliginde iň uly kartinalaryň biri bolan «Diri galanlar» 1878-nji ýylda çekildi. «Diri galanlar» mundan ozal 2004-nji ýylda auktsiona cykarylýpdy. Soňra bu eser Gresiýada hususy kolleksiya üçin satyn alnypdy.

Jeren JUMAGYLYJOWA, *Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutynyň talyby.*

Uçar floty iki esse artar

«Boeing» kompaniýasy Afrikada ýolagçylaryň artmagy netijesinde, sebittiň ýolagçy uçar flotunyň 2044-njy ýyla çenli iki esse artmagyna garaşýandygyny mälüm etdi. Şeýlelikde, uçarlaryň sany 1 müň 680-e ýeter. Afrika ýurtlary sebitara we halkara gatnawlar üçin bir koridorly uçarlary has köp satyn alarlar. Ýaş ilat, girdijileri çalt artyňan orta görüli halk, şäher ilatynyň köpelmegi we aeroportlara barýan ýol infrastrukturasyna

goýuljak maýa goýum ösüşe täsir eder. Sebittiň howa gatnawlary ýylda ortaça 6 göterim artar. Şeýle hem has arzan bahaly awiakompaniýalaryň Ýewropa we Ýakyn Gündogar ýurtlaryna gatnawlary ýola goýup, ykdsady ösüşe goldaw berer. Bu ösüş syýahatçylyk, täjirçilik, maýa goýum, logistika, myhmanhana, önümçilik we hyzmatlar pudaklarynda täze iş ornlarynyň döremegine getirer. Diňe awiasiya pudagynda 74 müň iş orny peýda bolar.

Döwletgeldi GARABATYROW, *Türkmenistanyň Telekommunikasiýalar we informatika institutynyň talyby.*

WATAN GORAGY – ASUDALYGYŇ KEPILI

Baslangyjy 1-nji sahypada.

Döwlet gümrük gullugynyň baslangy M.Hudaykulyýew hasabat döwründe ýerine ýetirilen işleriň netijeleri, şol sanda gullugy ösdürmegiň maksatnamasynyň durmuşa geçirmek, döwrebap tehnologiýalary ornaşdyrmagyň hasabyna onuň maddy-enjamaýyň binyadyny pugtalandyrmak boýunça görilen çäreler barada hasabat berdi.

Türkmenistanyň Ýaragly Güýçleriniň Belent Serkerdebaşysy hasabaty diňläp, ýurdumyza getirilýän harytlaryň bellenen talaplara laýyk gelmegine gözegçiligi hasda kämilleşdirmegi, gullugyň işine täze tehnologiýalaryrdy usullary ornaşdyrmak arkaly onuň netijeliligini ýokarlandyrmagyň zerurdygyny belledi hem-de gullugyň ýolbaşçysyna birnäçe görkezmelri berdi.

SEBIT HYZMATDAŞLYGYNYŇ BERK BINÝADY

Goňşy döwletler bilen dostlukly gatnaşyklary pugtalandyrmak Türkmenistanyň daşary syýasy strategiýasynyň ileri tutulýan ugurlarynyň biridir. Bu netijeli hyzmatdaşlyk sebitiň durmukly ösüşi üçin zerur şertleri döretmäge ýardam edýär. Merkezi Aziýanyň möhüm meselelerini çözmekde, şol sanda dürlü ugurlarda gatnaşyklary ös-

dollaryndan geçen bolsa, şu ýylyň 10 aýynda bu görkeziji 900 million amerikan dollaryna golaýlady. Özara söwdanyň artdyrylmagynda Türkmen-özbek serhetýaka söwda merkeziniň açylmagynyň hem ähmiýeti uludyr. Bu wajyp taslamanyň durmuşa geçirilmegi haryt dolanyşygyny artdyrmak, maýa goýumlary çekmek, iki ýurduň telekeçileriniň we hojalygy ýöredýän subýektleriniň arasynda özara tejربه alyşmak hem-de gatnaşyklary has-da pugtalandyrmak üçin giň mümkinçilikleri açýar.

Türkmen-gazak gatnaşyklary hem dürli ugurlarda, hususan-da, energetika, ulag, aragatnaşyk babatda işleri ösdürilýär. Soňky baş ýylyň dowamynda iki ýurduň arasyndaky özara söwda dolanyşygy dört esse artdy. Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň döwlet saparynyň çäklerinde gol çekilen ylaşyklar sebit hyzmatdaşlygyny has-da ösdürmäge giň mümkinçilikler açýar. Türkmenistan bilen Gazagystanyň arasynda ýerasty optiki-süýümlü aragatnaşyk ulgamlaryny döretmek babatda gazanylan ylaşyklar Merkezi Aziýada täze sanly gurşawyň döredilmegine binýat bolup hyzmat eder.

Aýjahan HAJYÝEWA, *Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutynyň talyby.*

«ÝAŞYL» YKDYSADYÝET – TÄZE UGUR

Ýurdumyza häzirkä wagtda uzak geljek üçin sazlaşykly ösüşi üpjün etmäge gönükdirilen giň gerimli özgertmeleri durmuşa geçirmek arkaly, dünýäniň halk hojalygynyň ösüşi bilen aýakdaş ädim ätmek üçin döwrebap çäreler durmuşa ornaşdyrylýar. Dünýä ykdysadyýetinde «ýaşyl» ykdysadyýete berilýän aýratyn ähmiýet biňiň ýurdumyza hem degişli derejede ösdürilýär. Balkan melaýatynyň Gyzylarbat etrabynda kuwwatlylygy 10 megawat bolan köpugurly Gün we ýel elektrik stansiýalarynyň gurulmagy, ekologiýa taýdan arassa önümleri öndürmek boýunça ediliýän tagallalar munuň aýdyň subutanamasydyr. «Ýaşyl» ykdysadyýet daşky gurşawa zyýany azaldýan, tebiýy baýlyklary tygşydy ulanýan we durmukly ösüşi maksat edinýän ykdysady ulgamdyr. Ol diňe ykdysady ösüşi däl, eýsem, ekologiýa we durmuş abadançylygyny hem göz önünde tutýar. Bu ugur ykdysadyýetiň uzak möhletli durmuklylygyny üpjün edip, täze maýa goýumlary we innowasiýalary özüne çekýär.

Bu ugurda energiýa serişdelerini we çig mal netijeli ulanmak, zyýanly galynydlary azaltmak, gaýtadan işlemegi ösdürmek, ekologiýa taýdan arassa önümçilik usullaryny ornaşdyrmak, topragyň hilini gorumak, biodeňagramlylygy saklamak, şeýle hem durmukly pudaklarda täze hünärleri, iş ornlaryny döretmek möhüm ugurlar hasaplanýar. 2030-njy ýyly çenli Durmukly ösüşiň ähli 17 maksadly gazanmakda borçlary öz üstüne alyan Türkmenistanda 2016-njy ýyldan başlap Durmukly ösüş maksatlarynyň wezipelerini we görkezijilerini millileşdirmek, ählumumy maksatlary Türkmenistanyň şertlerine uýgunlaşdyrmak, olary ýurduň döwlet syýasatyna goşmak işleri başlandy. Şeýlelikde, ýurduň 2030-njy ýyly çenli ykdysady, durmuş we ekologiýa taýdan ösüşiniň wajyp ugurlary kesgittendi.

Babageldi SEÝDIMOW, *Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutynyň talyby.*

Türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň binyadyny berken tutan berkarar döwletimizde Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň parasatly baştutanlygynda milli ykdysadyýetimiz ulag we kommunikasiýalar ulgamynda oňyn özgertmeler yzygiderli durmuşa geçirilýär.

Demirgazyk – Günüorta, Gündogar – Günübatar ugurlary boýunça hereket edýän halkara üstaşyr ulag geçelgelerini döretmek hakynda Eýranyň, Omanýň, Kataryň, Türkmenistanyň we Özbekistanyň Hökümetleriniň arasynda baglaşylan Ylaşyk (Aşgabat Ylaşygy), üstaşyr ulag hyzmatdaşlygy hakynda «Lapis Lazuli» Ylaşygy, Gazagystan – Türkmenistan – Eýran demirýol geçelgesi multimodal ulag düzümlerini ösdürmäge gönükdirilen işler netijeli ilerledilýär. Ýurdumyzyň milli ulag syýasatynyň esasy ugurlaryny özünde jemleýän bu res-

minamada giň gerimli strategik maksatlara yetmek göz önünde tutulýar.

Şol bir wagtda Gara deňiz – Hazar deňizi ugry boýunça hem ulag geçelgelerini işjeňleşdirmäge aýratyn ähmiýet berilýär. Golaýda Özbekistanyň paýtagty Daşkent şäherinde Merkezi Aziýa döwletleriniň hem-de Ýewropa Bileleşiginiň wekilleriniň gatnaşmagynda geçirilen duşuşyklarda ulag pudagyny ösdürmäge gönükdirilen taslamalar ara alnyp maslahatlaşyldy. Ýewropa Bileleşigi «Global Gateway» maksatnamasynyň çäklerinde Merkezi Aziýa döwletleri üçin umumy bahasy 12 milliard ýewro bolan maýa goýum bukjasyňy taýýarlady. Maliýe serişdelerini ulag we infrastruktura ulgamlarynyň ösdürilmegine hem gönükdirmek meýilleşdirilýär. Bu hem biňiň ýurdumyzyň Aziýa bilen Ýewropanyň arasynda esasy köpri bolup hyzmat etmegine giň mümkinçilik döreder. Hytaýdan Ýewropa uzayan ulag ýollarynyň esasy ugrunyň Türkmenistanyň üstü bilen Hazar deňizi we Ýewropa aralaşmagy ýurdumyzyň ulag mümkinçiliklerine bolan gyzyklanmany has-da artdyryar.

Orazmyrat REJEPOW, *Türkmenistanyň Inžener-tehniki we ulag kommunikasiýalary institutynyň mugallymy.*

TARYHY GYMMATLYKLAR – GEÇMIŞIŇ ÖZBOLUŞLY SAHYPASY

Halkymyzyň baý medeni mirasyny giňden öwrenmek, gorap saklamak, dikeltmek we wagyz etmek möhüm wezipeleriň biri bolup durýar. Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň tabşyryklaryndan ugur alyp, ýurdumyzyň taryhy-medeni ýadygärliklerinde geçirilen arheologik ylmy-barlaglaryň netijesinde dürlü döwürlere degişli taryhy gymmatlyklar yzygiderli tapylýar. Türkmenistan Merkezi Aziýa sebitinde iň gadymy medeniýetli döran we ösen ýeri hökmünde tanalýar. Türkmen aýmlary tarapyndan gazaw-agtarys işleri geçirilende ýüzte cykarylýan taryhy gymmatlyklar bilen Türkmenistanyň Döwlet muzeýiniň ozalky täsin tapyndylarynyň üstü ýetirildi. Golaýda Türkmenistanyň Taryhy we medeni ýadygärlikleri gorumak, öwrenmek hem-de rejelemek baradaky milli müdirligi hem-de onuň garamagyndaky «Nusaý», «Abywyt» we «Köne Sarahs» taryhy-medeni döwlet goraghanalary tarapyndan dürlü görnüşli taryhy gymmatlyklar ýurdumyzyň Döwlet muzeýine hem-de Arkadag şäheriniň Taryhy we öňkär öwreniş muzeýine tabşyryldy. Gazaw-agtarys işleriniň netijesinde 300-den gowrak taryhy gymmatlyk ýüzte cykarylýp, taryhy tapyndylaryň 182 sanysy Arkadag şäheriniň muzeýinde saklanar hem-de täze nesiller türkmen halkynyň gadymy baý taryhy barada maglumat almak üçin giň mümkinçilige eýe bolarlar. Häzirkä wagtda Türkmenistanda gadymy arheologik we ahitektura ýadygärliklerini gorap saklamak hem-de geljek nesillere ýetirmek üçin döwlet taryhy-medeni goraghanalar döredildi.

Hangeldi ANNAGELDIÝEWA, *Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutynyň talyby.*

MIRASA BELENT SARPA

Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe milli medeniýetimiz we sungatymyzy düýpli esasyda öwrenilýär. Gadymy döwürlerden bäri türkmen medeniýeti çeper senetleriň ösüşindäki näýbaşy esaslary özünde jemleýär. Türkmen halkynyň özboluşly aýratynlygyny, döpdesurlaryny, urp-adatlaryny şöhlendiriýän milli lybaslarymyz munuň aýdyň mysalydyr.

Ençeme asyrlaryň dowamynda türkmen milli egin-eşiği öz biçüwini we bezeg taslamalarynyň nusgalaryny üýtgewsiz saklap gelýär. Dokmaçylyk, keşdeçilik sungaty, şeýle-de zergärçilik sungaty nesilden-nesle geçirilip gelinýär. Halkymyzyň geçmiş taryhynyň dowamynda etniki özboluşlylygy, ýerine ýetirijilik aýratynlyklaryny we gaýtalanmajak aheni özünde jemleýän halk senetçiligi biňiň günlerimize gelip ýetdi. Netijede, milli lybaslaryň şan-şöhraty täze Yer ýüzüne ýaň salýar. Munuň şeýledigine türkmen milli egin-eşiklerini we onuň baý bezeg aýratynlyklaryny aýdyň görkezýän ençeme daşary ýurt seriallary we kinolary şaýatlyk edýär. Kinematografiýa ulgamyň ýokary hilli tehniki aýratynlyklarynyň kömegi bilen, türkmen halkynyň gadymdan gelyän amaly-haşam sungatynyň halkara derejesinde meşhurlygy mynasyp nygtdady.

Häzirkä wagtda türk, özbek we gazak kinoçylary tarapyndan surata düşürilen «Ajaýyp asyr» (2011–2014); «Dileris: Artogru» (2014–2018); «Döreyiş: Osman» (2019–njy ýyldan häzirkä wagta çenli); «Galkynyş: Beýik Seljuklar» (2020–2021); «Alp-Arsian: Beýik Seljuk» (2021–2023); «Men – Jaleleddin» (2021–2023); «Mehmed: Fetihler soltan» (2024–njy ýyldan häzirkä wagta çenli) ýaly teleseriallary uly gyzyklanma eýedir. Türkmen halkynyň taryhyndan, milli

lybaslaryndan, ýaşaýş-durmuşyndan we urp-adatlaryndan söz açýan baý ajaýyp kino eserlerinde gadymy döpdessurlarymyz, milli halylarymyz, et işlerimiz, ak döýleriň bezegleri, aýratyn hem türkmenleriň beýleki Gündogar halklary bilen medeni umumlygyny we özboluşly aýratynlygy aýdyň şöhlelenýär. Gymmatly we gyzykly taryhy maglumatlary özünde jemleýän seriallaryň tomasaşylary günsaýyn artpy, dünýä ýüzünde uly meşhurlyk gazanýar.

Türkmen medeniýetiniň gymmatlyklaryna diňe bir doganlyk halklaryň kinematografiýasy bilen çäklenmän, eýsem, seýrek hem bolsa beýleki ýurtlaryň filmlerinde-de duş gelinýär. Muňa mysal edip, 2013-nji ýylda ekranlaşdyrylan «Tebip: Ibn Sinanyň şägirdi» (Germaniýa) atly filimde-de türkmen gelinleri-ne mahsus kürtäni görmek bolýar.

Mahlasy, birnäçe daşary ýurt kinematografiýa eserinde orun alan türkmen milli lybaslary eziz halkymyzyň gadymyýetden gozbaş alyan baý çeperçilik mirasynyň halkara derejedäki ähmiýetini açyp görkezýär.

Selim RASULOW, *žurnalst.*

Hindistanyň ilkinji ýokary tizlikli otlusy

Dünýäniň iň köp ilatly ýurdy bolan Hindistanda ýolagçy gatnawy üçin otullardan has köp peýdalanylýar. Yurduň iri şäherleri bolan Mumbay bilen Ahmedabadnyň aralygynyň gurluşyk tizlikli otly ýolunyň gurluşygy dowam etdirilýär. 2027-nji ýylda açylyp ulanmaga berilmegine garaşylýan otly ýolunyň ugrundan köprüleriň hem birnäçesiniň gurluşygy dowam edýär. Gurluşygyna 2017-nji ýylda başlanan taslamanyň çäklerinde eýýam birnäçe desga gurlup taýýar edildi. Ilkibaşda Gujarat ştatyndaky Surat we Wapasi şäherleriniň arasynda gatnaw ýola goýlar. Tizligi sagatda 320 kilometre ýetjek otullar Mumbay bilen Ahmedabad şäheriniň arasyndaky gatnawnyň wagtlaryny ep-esli azaldar. Häzirkä wagtda bu iki şäheriň arasynda 6-7 sagat dowam edýän syýahatnyň wagty 2 sagada düşer. Demir ýoluň uly bölegi (85%, 465 km) sütiňleriň üstünde, ýagny köpri görnüşinde gurulýar. Demir ýolda Yaponiýanyň otullary ulanylýar.

Gülälek HAÝDAROWA, *Türkmenistanyň Telekommunikasiýalar we informatika institutynyň mugallymy.*

Maldarçylyk pudagynyň täze kärhanasy

Baslangyjy 1-nji sahypada.

Yakynda hormatly Prezidentimiziň gatnaşmagynda ulanmaga berlen maldarçylyk we guşçylyk senagaty döwlet birleşiginiň «Altyn halka» döwlet kärhanasynyň täze maldarçylyk toplumynyň işe girizilmegi hem munuň aýdyň mysalydyr.

Maldarçylyk toplumynyň işini döwrebap usulda alyp barmak, mallaryň idegini sanly ulgam arkaly dolandyrmak üçin edara, barlaghana, naharhana binalary hem-de jemi 500 baş maly saklamaga niýetlenen üç sany bölüm, 200 baş göle saklanýan iki bölüm, sagym bölümü, ot-ým meýdançasý, ýapýk görnüşli ýim ammanyň hereket edýär. Şeýle hem weterinariýa we karantin binalary, oba hojalyk tehnikalaryny, gurallary, ýöriteleşdirilen awtoulaglary saklamak üçin kömekçi desgalary bar.

Ýurdumyza gara mallary köpeltmek boýunça iri häzirkä zaman maldarçylyk toplumlarynyň birnäçesi bar. Bu bolsa sarp edijileri et-süýt önümleri bilen bolelin üpjün etmede, şeýle hem eti we süýdi eksport etmäge mümkinçilik berýär.

Jemal SAPARGULYÝEWA, *Ýagsgeldi Kakaýew adyndaky Halkara nebit we gaz universitetiniň uly mugallymy.*

Endikleriniň sagdyn ýaşamaga täsiri

Sagdynlyk we uzak ömür DNK (diri organizmleriň ählişiniň mirasdüşerlik maglumatlaryny saklaýan molekula) bagly däl-de, eýsem, biňiň durmuş ýörelgelerimize we endiklerimize hem bagly. Aýmlar ýarym milliona golaý adamyň gatnaşmagynda geçirilen giň möçberli barlaglardan soň umytlandyryjy netijä geldiler. Görüp oturylsa, gelnleriň garamaga örän az, ýagny diňe 2% täsir edýändigini, ýaşayş-durmuş ýörelgeleriniň bolsa 17% täsir edýändigini belli bolupdyr. Basgaça aýdylanda, biňiň nähili ýaşandygymyz ene-atalarymyzdan miras galan zatlardan sekin esese möhümdir. Garamagyň çaltlaşdyrýan iň möhüm sebäpleriň arasynda çilim çekmek, fiziki işjeňligi pes derejesi, jemgyýetden üznälik, ulunyň bozulmagy, emosional we fiziki taýdan argynlyk bar.

Aýmlar hatda adamyň oňaýsyz genetikaý bar bolan ýagdaýynda-da, işjeň we sagdyn durmuş ýörelgeleriniň garrama prosesini ep-esli haýaladyp, ömürniň dowamlylygyny uzaldyp biljekdigini öňe sürýäder.

Orazgeldi BABAÝEWA, *Myrat Garryýew adyndaky Türkmenistanyň Döwlet lukmançylyk universitetiniň terapewtik stomatologiýa kafedrasynyň mugallymy.*

Gün iki aýdan soň dogar

Ýer ýüzüniň demirgazyk we günorta polýuslarynda gije we gündüz uzak wagtlap dowam edip bilýär. Golaýda Alyaskanyň iň demirgazygyndaky Utiagwuk şäherinde Gün batdy. Indi bolsa, Gün 2026-njy ýylyň 22-nji ýanwaryna dogar. Şol wagta çenli şäheriň ýaşaýjylary Güni görüp bilmezler. Şeýle-de bolsa, gijelerine hemişe tüm garaňkylyk bolmalyar. Iki aýdan gowrak dowam edýän döwürde bu ýerdäli ýagtylyk, köpleň, Güniň dogmazynyň öň ýanyndaky ýaly alagaraýlyk ýagdaýda bolar. Diňe käbir günler tüm garaňky bolar. Utiagwuk şäherinde her ýylyň noýabr aýynyň ahyynda Gün batyp, ýanwaryň ahyynda dogýar. Bu tebiýy hadysa polýar gijesi diýilýär.

Tyllagözel BABAÝEWA, *S.A.Nyýazow adyndaky Türkmen oba hojalyk universitetiniň talyby.*

ZAMAN TÜRKMENISTAN	
ESASLANDYRYJYSY – «ZAMAN–TÜRKMENISTAN» HOJALYK JEMGYÝETI	
Dekabr aýynyň 5-4, 2025 Gazetiniň möçberi 8 sahypa. A-117645	Belgijsi: 49/1667 Tiraży: 8105 Bahasy: 4,50 manat
BAŞ REDAKTOR MYRATDURDY GARJANOW JOGAPKAR KÄTIP AMANMYRAT BAÝMYRADOW	
BIZIŇ SALGYMYZ: Aşgabat şäheri, 1908 (Gündogar) köçesi, 10-A jayy. Tel/faks: 28-14-05, 28-14-36 web sahpya: www.zamanturkmenistan.com.tm e-poçta: info.zamanturkmenistan@gmail.com, zamanturkmenistan@sanly.tm	
BELLIK: Redaksiýamıza gelen hatlar yzyna gaýtarylmayar. Gazetimizde ýerleşdirilen mahabatlardaky ýagdaýlaryň mazmunyna mahabat beriji jogapkärdir. Gazet Türkmen döwlet neşriyat gullugynyň Metbugat merkezinde ofset usulunda çap edildi. Çap edilşiniň hiline Metbugat merkezi jogap berýär. Telefoný: 399536.	
Abuna ýazylmak isleýsler üçin gazetiniň indeksi: 69477	
Gazetini PDF nusgasyny QR kod arkaly elektron görnüşde okap bilersiňiz!	

DURMUŞ ÖZGERTMELERI – ABADANÇYLYGŇ GIREWI

Başlangyjy 1-nji sahypada.

Berkarar döwletniň täze eýýamynyň Galkynyş döwürinde hormatly Prezidentimiziň başlatulanynda ähli pudaklarda ýerine ýetirilýän özgertmeler ilatynyň ýaşaýşy derejesini dünýä ülfülerine laýyk getirmek maksadyndan ugur alýar.

Şu ýylda ýurdumyzyň döwlet hem-de jemgyýetçilik durmuşynyň ähli ugurlarynda düýpli özgertmeler bolup geçdi. Bu günki gün türkmen halky şeýle özgertmeleriň esyterlerinden peýdalanylýar, Gahryman Arkadagymyzyň «Döwlet adam üçindir!» hem-de hormatly Prezidentimiziň «Watan diňe halky bilen Watandyr!» Döwlet diňe halky bilen döwletdir!» diýen şygarlaryndan yhlam alyp, asuda durmuş-da bagtlyýar ýaşaýar, agzybir zähmet çekýär.

Hormatly Prezidentimiziň başlatulanynda adam haýknda alada ilkinji orunda goýlup, ýurdumyzyň bilim, saglygy goragyň, durmuş üpjünçiligi ulgamlarynda giň gerimli özgertmeler amala aşyrylýar. Ilatyň ýaşaýş-durmuş derejesini ýokarlandyrmak, ygtybarly durmuş goraglylygyny kepillendirmek döwletimizniň öňe sürýän ugurlarynyň biri bolup durýar.

Türkmenistanyň 2030-njy ýyla çenli durmuş-ykdysady ösüşiniň kesgittenen ugurlaryna laýyklykda, raýatlara girdeji almak üçin amatly şertleri döretmek, olaryň esasy çesmelirini ýokarlandyrmak we ilatynyň ýaşaýşy derejesini dünýä standartlaryna ýetirmek babatlynda tutumly çäreler durmuşa geçirilýär.

Döwletniň syýasaty ýurtda maýpurlary durmuş taýdan goramakda, olaryň jemgyýetçilige ygunsalma-gy üçin şertleri döretmekde ýardam berýän maddy üpjünçiligiňiň we hyzmat etmeçiligiň zerur derejesini kepillendiryär.

Beýik Watan-

çylyk urşuna gatnaşyjylara ýurdumyza köp sanly durmuş ýeňillikleri, maddy goldawlar berilýär, saglygy goragyň hyzmatlarynyň has-da gowulandyrmak boýunça çäreler kabul edilýär. Döwlet elmydama ilatynyň durmuş taýdan goldamaklyga mätäç gatnalary üçin berilýän kömekleriň görnüşlerini we gerimini giňeldip gelýär.

Döwlet syýasatynyň wajyp ugurlarynyň biri durmuş taýdan üpjünçiligiň ulgamyň dolandyrmagy kämilleşdirmek, ony bazar gatnaşyklarynyň ösşän şertlerine ygunsalandyrmak bolup durýar. Muňa hereket edýän pensiya ulgamyň özgertmek boýunça alyp barýlan işler mysal bolup bilýär.

Pensiya ulgamyň özgertmegiň esasy maksady döwletiň, iş berijiniň we işgärleriň arasyndaky jogapkärçiligi paýlamak bilen, durmuş babatda adalatly pensiya üpjünçiligi ulgamyň maliýe durmuşlygyny we ykdysady netijeliligini emele getirmekten ybaratdyr.

Ilatyň hal-ýagdaýyny ýokarlandyrmaga zähmet, zähmeti goramak, iş bilen üpjünçilik meseleleriniň oňyn çözülmegi hem uly täsir edýär. Şeýle bolansoň, ýurdumyza bu ugra-da uly üns berilýär.

Ilatyň pul girdejileri babatynda

söz açylanda, munuň özi hökmany suratda, hereket edýän edaralarda, kärhanalarda we guramalarda zähmetiň önümlüligini ýokarlandyrmak, täze önümçilik kuwwatlyklaryny döretmek, netijede, zähmete ukyply ilaty iş bilen üpjün etmek meselelerine syrygýar. Bu şertleriň üpjün edilmegi ýokary durmuş-ykdysady netijeleri gazanmaga mümkinçilik berýär.

Jemläp aýtsak, Gahryman Arkadagymyzyň başyny başlan we Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň mynasyp dowam etdirýän giň gerimli işleri Durmukly ösüş maksatlaryny üstünlikli amala aşyrmaga ýardam bermek bilen, olaryň oňyn netijeleri durmuş ulgamynda has-da äşgär duýulýar. Tejribeden belli bolsy ýaly, islen-dik döwletniň durmuş taýdan ösen derejesi birnäçe görkezijiler arkaly kesgittenilýär. Girdejileri artdyrmak, iş üpjünçiligiňi ýokarlandyrmak, sagdyn durmuş ýörelgesiniň ösdürmek, gender deňligini gazanmak, ýokary hilli biliminiň elýeterliligi, azyk howpsuzlygyny üpjün etmek, daşky gurşawy goramak ýaly belent maksatlaryň öňüne alyan işler ýurdumyza guwandyrlyj netijeleri berýär.

Ýurdumyza üstünlikli durmuşa geçirilýän özgertmeleriň, milli maksatnamalaryň hem-de ägirt uly taslamalaryň ählisiniň özeninde döwletimizniň we jemgyýetimizniň iň ýokary gymmatlygy bolan adam halkdaky alada durýar.

Halkymyzyň bagtlyýar, esretli durmuşda ýaşamagy üçin ähli şertleri döredip berýän Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janyň sag, ömürleri uzak, il-ýurt bähbittli, umumdamat ähmiýetli işleri elmydama rowaç bolsun!

Ynamugly REJEPOW,

Türkmenistanyň Prezidentiniň ýanyndaky

Döwlet gullugy akademiýasynyň magistranty,

Türkmen döwlet maliýe institutunyň mugallymy,

Döwletmyrat MUHAMMEDOW,

Türkmen döwlet maliýe institutunyň mugallymy.

GELJEGI NAZARLAÝAN ULGAM

Ýurdumyza ulag ulgamyna sanly tehnologiýalary we innowasiýalary ornaşdyrmak, maddy-enjamlaýyn binýadyny berkitmek işleri yzygiderli dowam etdirilýär. Hormatly Prezidentimiz XXI asyynyň täze taryhy şertlerinde dünýäniň bitewüliginden ugur alýan öňdengörüjilikli syýasaty ýöretmek bilen, zemininiň ähli ýurtlarynyň özara sazlaşykly ösüşine ýardam edýän üstaşy ulag infrastrukturasyňy emele getirmäge gönükdirilen halkara baglanyşyklaryň öňe sürýär.

Ýollar we ulaglar taryhyň dowamynda adamzat sivilizasiýasynyň ösmeginiň esasy şertleriniň biri bolupdyr. Geçmişden häziriň güne çenli ilatly ýerleri bir-birine baglaýan ýollaryň ýaýrawynyň barha artyp, olardan gataňaýan ulaglaryň yzygiderli kämilleşýändigini, uzak menzilleriň has gysga wagtda geçilýändigini görmek mümkin. Şu hakykatdan ugur alsak, ählumumy abadançylyk we durmukly ösüş ýol-ulag düzümleriniň kämilleşdirilmegi bilen aýrylmaz baglanyşyklydyr. Yrdumyzyň öňe sürýän adalatly hem-de iňklyzyň ösüşe gönükdirilen başlangyçlarynda bu ugra aýratyn orun berilýär.

Amatly geoyldysady çäkdirerleşýän ýurdumyzyň üstaşy ulag mümkinçiliklerini ulanmaga ýaratlan ähmiýet berilýär. Häzirkä döwürde Türkmenistan Demirgazy – Günorta we Gündogar – Günübatar ugurlary boýunça halkara ulag geçelgeleriniň ösdürmek arkaly, gadymy Beýik Yüpek ýolunyň täze kespe dikeşdirilmeginde mynasyp goşant goşýar. Russiýanyň demirgazyk portlaryndan Hindistana we Pars aýlagyna ýükleri daşamaga niýetlenen geçelgäniň umumy uzynlygy 7,2 müň kilometre barabardyr. Bu geçelge ýükleri Sankt-Peterburgdan Mumbay şäherine 15 – 25 günde yetirmäge mümkinçilik berýär. Bu bolsa beýleki ugurlar arkaly ýük gatnawlaryna garanyňda, has galdyr. Gündogar – Günübatar ulag geçelgesi Aziýa bilen Ýewropanyň arasyndaky ýük gatnawlarynyň galdyrylmagyna niýetlenen ugurlaryň toplumynyň öňüne alyar. Umumy uzynlygy 9 müň kilometre barabar bolan geçelge Gündogar ýurtlarynda, hususan-da, Hytaýda düzülen harytlary Merkezi Aziýanyň, Hazar deňiziniň, Kawkaz sebitiniň we Gara deňiziň üsti bilen Ýewropa yetirmäge mümkinçilik berýär. Geçelgäniň şahalaryna baglylykda, häzirkä wagtda ýükler 20 – 25 günde daşalýan bolsa, döwrebap ulag düzümleriniň işe girizilmegi we gümrük-logistika amallarynyň ýenilleşdirilmegi netijesinde bu görkezijini iki esse azaltmak maksat edinilýär. Häzirkä döwürde gurluşyklary güýçli depginde alyp barýlan Aşgabat – Türkmenabat ýokary tizlikli awtomobil ýoly we Türkmenbaşy – Garabogaz – Gazagystan serhedine barýan awtomobil ýoly soňky ýyllarda işe girizilen demir ýol,

deňiz we howa ulaglary düzümleriniň üstüni ýetirer. Ýol-ulag düzümleriniň kämilleşdirilmegi bilen bir hatarda, degişli ugurdaky gatnawlary has-da ýenilleşdirýän halkara ylasaýlyklaryň ýörite resminamalar bilen berkidilmegi ýolagçy gatnawlaryny we harytlaryň daşalmagyny täze derejä çykaryr.

Yrdumyzyň ulag-aragatnaşyk toplumynyň işini kämilleşdirmek maksady bilen, Türkmenistanyň Demir ýol ulaglary, Armatgahlyk, Awtomobil ulaglary ministrlikleri, «Türkmenhowaýollary» hem-de Deňiz we derýa ulaglary döwlet gulluklary döredildi. Türkmenistanyň ykdysady we durmuş ösüşiniň möhüm täsir hökmünde köpugurlu ulag düzümini döretmek döwlet syýasatynyň ileri tutulýan ugurlarynyň biridir. Döwletimizniň maksatnamalaýyn özgertmeler syýasaty netijesinde, ulag ulgamynda giň gerimli taslamalar, awtomobil we demir ýollarynyň durkuny döwrebaplaşdyrmak, täzelerini gurmak, raýat awiasiýasynyň, gämi gurluşygynyň maddy-enjamlaýyn binýadyny düýpliň özgertmekde ägirt uly işler durmuşa geçirilýär. Ykdysadylygyň

dilinde ýol-ulag düzümine «Ykdysadyýetiň gadamary» diýilýär. Bu ýöne Yerden däl. Kadaly kan aýlanlygynyň adam sünhüne täsir edýi ýaly, sazlaşykly işleýän, kämil ulag düzümleriniň bolmagy milli ykdysadyýete-de, dünýä ykdysadyýetine-de oňyn täsirini ýetirýär. Ulag ulgamy ýaşaýşy derejesini gowulandyrmagyň, dünýäniň ykdysady giňişligine goshulmagyň möhüm şerti bolup, Watanymyzyň durmuş-ykdysady taýdan ösmegine, goňsy ýurtlar bilen özara bähbittli hyzmatdaşlygyny pugtalandyrylmagyna ertgi berýär.

Yrdumyzyň ulag ulgamyň düzümlerini döwrebaplaşdyrmak we netijeli dolandyrmak, halkara hyzmatdaşlygy giňeltmek arkaly milli ykdysadyýeti durmukly hem-de okgunly ösdürmek, halkymyzyň durmuş derejesini ýokarlandyrmak babatda tagalla edýän Gahryman Arkadagymyzyň hem-de hormatly Prezidentimiziň janlary sag, ömürleri uzak bolsun, il-ýurt bähbittli işleri mundan beýläk-de rowaçlarka beslensin!

Haýmämmet NYÝAZGELDİÝEW,

«Türkmenhowaýollary» döwlet gullugynyň Aşgabat halkara

howa menziliňiň howa hereketini gurnamagyň Bir bitewi

ulgamynyň Baş merkeziniň raýat sektorynyň uly dispetçeri.

TÜRKMEN-GAZAK DOSTLUK GATNAŞYKLARY

Türkmenistan bilen Gazagystan goňsy, taryhy-medeni taýdan ýalyň, sebitiň durmuklylygynyň we ösüşinde möhüm orun eýeleýän döwletlerdir. Iki ýurduň arasyndaky gatnaşyklaryň binýadyny dostluk, hoşniýetli goňsçylyk, özara hormat we deňhukukly hyzmatdaşlyk düzýär. Türkmen – gazak gatnaşyklary häzirkä wagtda syýas, ykdysady, medeni, halkara we energetika ugurlarynyň birnäçesi boýunça sazlaşykly ösdürilýär. Bu babatda iki ýurduň döwlet Baştutanlarynyň özara saparlary hem uly ähmiýete eýedir. Golaýda Türkmenistanyň Prezidentiniň Gazagystan Respublikasyna amala asýran döwlet sapary döwletara gatnaşyklarda täze sahpany açdy. Gazagystanyň Prezidenti Kasym-Žomart Tokaýew iki ýurduň arasynda dostlugy, özara düşünişmegi we strategik hyzmatdaşlygy berkitmekde döwlet Baştutanymyzyň şahsy goşandynyň belläp, bu gezeldiki saparyň netijeleri boýunça gazanylan ylasaýlyklaryň üstünlikli durmuşa geçirilmegini gazak-türkmen gatnaşyklarynda täze sahpany açjakdygyna ynam bildirirdi hem-de hormatly Prezidentimiz Gazagystan Respublikasynyň iň ýokary sylagy – «Altyn Klyan» ordeni bilen sylaglaýdy.

Astanada hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow bilen Gazagystan Respublikasynyň Prezidenti Kasym-Žomart Tokaýewiň arasynda geçirilen ýokary derejeli gepleşikleriniň jemleri boýunça itilaplaýyň resminamalaryna gol çekildi.

«Akorda» hoşgünde hormatly Prezidentimiz Gazagystana döwlet saparynyň çäginde türkmen-gazak hyzmatdaşlygynyň şertnama-hukuk binýadynyň üstüniň ugurlara degişli itilaplaýyň resminamalarynyň birnäçesi bilen ýetirdi. Iki ýurduň ykdysady gatnaşyklarynyň ösüşinde söwda dolanlygyny, energetika, ulag-logistika we oba hojalygyny möhüm orun eýeleýär. Bu ugurlarda giň mümkinçilikler bar we ýyllyň-ýyllama hyzmatdaşlyk giňelýär.

Türkmenistanyň we Gazagystanyň gatnaşyklarynda möhüm orun tutýan söwda dolanlygyny ýylda durmukly depginde ösýär. Energetika hyzmatdaşlygy iki ýurduň arasyndaky gatnaşyklaryň

möhüm bölegidir. Türkmenistan öz tebigy gazany we energiýa serişdelerini halkara bazarlara çykaranda sebitiň hyzmatdaşlyga aýratyn ähmiýet berýär. Gazagystan hem sebitiň energetika howpsuzlygynyň möhüm gatnaşyjylarynyň biridir.

Iki döwletniň arasynda suw hojalygyny boýunça hyzmatdaşlyk hem möhüm ugur bolup durýar. Serhetgäniň derýalaryny we suw serişdeleriniň netijeli paýlanyşy boýunça yzygiderli gepleşikler geçirilýär. Şeýle hem maldarçylyk, ekňçilik, tohumçylyk we tehnologiýalar babatda ýygym gatnaşyklaryň ösdürilýär.

Türkmen – gazak hyzmatdaşlygynyň iň möhüm ugurlarynyň biri-de ulag-logistika ulgamydyr. Iki ýurduň çägi arkaly Gündogar – Günübatar, Demirgazyk – Günorta ugurlarynda halkara üstaşy mümkinçilikler bar. Iki ýurduň arasynda ulag-logistika babatda bilelikdäki tagallalar netijesinde Türkmenistan – Gazagystan – Eýran demir ýoly sebitiňiň söwdanyň möhüm ugurlarynyň birine öwürüldi. Gazagystanyň Ahtau we Kuryk portlary bilen Türkmenistanyň Türkmenbaşy halkara deňiz portunyň arasyndaky hyzmatlaryň giňeldilmegi, Merkezi Aziýadan Gündogara we Ýewropa iberiýän ýükleriň alykymynyň artmagy türkmen – gazak hyzmatdaşlygynyň okgunly ösdürilýändigini alamatlandyryr.

Taryhda türkmenler bilen gazaklaryň ruhy-medeni taýdan ýalyň gatnaşykda bolandygy bellidir. Şonuň üçin bu günki gün iki döwletniň arasynda medeni we ynsanperwer hyzmatdaşlygy aýratyn ähmiýete eýedir. Hoşmeýilli, dostana gatnaşyklaryň halklaryň arasyndaky ruhy jebisligini we goňsçylykly gatnaşyklarynyň pugtalandyrylmagyna ýardam edýär. Türkmen – gazak hyzmatdaşlygy dostluk, ynançlylyk, deňhukuklylyk we özara bähbittli-lik ýörelgelerine esaslanýar. Bu hyzmatdaşlyk öz nobatynda tutuş Merkezi Aziýanyň durmukly ösüşine hem uly goşant goşýar.

Ahun BABAHANOW,

Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutunyň talyby.

Zenanlara bagyşlanan halkara maslahat

Başlangyjy 1-nji sahypada.

Türkmen jemgyýetiniň möhüm bölegini düzýän zenanlar häzirkä wagtda döwlet dolandyryşynyň dürlü düzümlerinde – kanun çykaryjy, ýerine ýetiriji edaralarda işlemek, daşary syýas işlere gatnaşmak we telekeçilik bilen meşgullanmak arkaly, ýurdumyzyň dünýäniň ösen döwletleriniň hataryna çykmaga gönükdirilen giň gerimli maksatnamalaryň durmuşa geçirilmegine uly goşant goşýarlar. Şunuň bilen

birlikde, ýurdumyza raýatlaryň hukuklarynyň we bähbitleriniň goralmagy, maşgalanyň goldandyrmagy, eneligiň, çagalagyň goraglylygy boýunça toplumlaýyn işler alyp barýlar.

Häzirkä zaman jemgyýeti uly ösüşleriň, tehnologiýalaryň, global integrasiýanyň hem-de jemgyýetçilik gatnaşyklarynyň täze görnüşleriniň peýda bolan dünýäsi bolup durýar. Bu ösüşleriň merkezinde bolsa jemgyýetiniň esasy sütünleriniň biri bolan zenanlaryň orny aýratyn ähmiýete eýedir. Zenan jemgyýetiniň ähli ugurlarynda işjeňlik görkezýän, döredijilik, söýgüni, ruhy güýç-kuwwaty we ösüşe bolan ymtlylygy bilen jemgyýetini kämilleşmegine hyzmat edýän güýçdür. Şeýle ýagdaý zenanlaryň häzirkä döwürde diňe bir maşgala gurluşynda däl, syýas, ykdysady, medeni we jemgyýetçilik durmuşynda

da hem möhüm orna eýedigini görkezýär.

Häzirkä döwürde gender deňligi, jemgyýetiň ähli gatnalarynda erkekler bilen deň esassa gatnaşmak baradaky düşüňjeler wajyp ähmiýete eýe bolmak bilen, zenanlaryň jemgyýetdäki orny has ýokary derejä çykýar.

Ösýän ykdysadyýetlerde zenanlaryň gatnaşygynyň artmagy durmukly ösüşiniň möhüm görkezijisi bolup çykyş edýär. Zenanlar häzirkä wagtda döwlet edaralarynda ýolbaşçy düzümdä, hususy telekeçilikde, ylym-bilim pudagynda, sanly tehnologiýalar we innowasiýalar ulgamynda, halkara hyzmatdaşlyk taslamalarynda işjeň gatnaşýarlar. Zenanlaryň döwlet syýasatynda, kanun çykaryjy we ýerine ýetiriji häkimiýet edaralarynda, jemgyýetçilik guramalarynda gatnaşygy giňelýär. Bu ösüş demokratik ýörelgeleriň berkemegine, jemgyýetçilik meseleleriniň köpüwüşginli çözülmegine şert döredýär.

Zenan jemgyýetiniň ruhy binýadynynda hem möhüm orun eýeleýär. Maşgala gatnaşyklarynda ene hökmünde terbiýeçi, öýüň sazlaşygyny üpjün ediji we jemgyýete peýdalý nesli ýetşdiriji hökmünde zenanyň ähmiýeti örän örän uludyr.

Häzirkä zaman jemgyýetinde zenanlaryň mümkinçilikleriniň giňelmegi jemgyýetiniň ösüşine, durmuklylygyna hem-de medeni kämilleşdirilmegine oňyn täsir edýär. Gender deňliginiň saklanlygyny, zenanlar üçin döredijilik şertleriň giňelmegi we olaryň jemgyýetdäki işjeňliginiň artmagy tutuş jemgyýetiniň ösüşine gönükdirilen strategiýa bolup çykyş edýär.

Gurbangözel MYRADOWA,

Aşgabat şäher häkimliginiň

«Bagt köşgi» toý dabaralary merkeziniň

Medeni usulyýet merkeziniň esasy hünärmeni.

Ylym we bilim: ösüşiniň esasy sütünleri

Berkarar döwletniň täze eýýamynyň Galkynyş döwüründe hormatly Prezidentimiziň parsatly başlatulanynda eziz Watanymyza ýaşlary hemmetaraplaýyn goldamak, olaryň jemgyýetdäki ornyna has-da berkitmek ugurunda alyp barýlan işler özüniň oňyn netijelerini berýär.

Ýurdumyza milli bilim ulgamyň kämilleşdirilmegi türkmen jemgyýetiniň medeni we ruhy taýdan sazlaşykly ösmeginiň esasy şertine öwürüldi.

Häzirkä döwürde bilim ulgamyň ösüşine we kämil hünärmenleriň taýýarlanmagyna aýratyn ähmiýet berilýär. 17-nji oktyabrda sanly ulgam arkaly geçirilen Ministrler Kabinetiniň nobatdaky mejlisinde hormatly Prezidentimiz Karary bilen, «Türkmenistanda ýokary hünär biliminiň ösdürmegiň 2026 – 2052-nji ýyllar üçin Strategiýasynyň» tassyklanmagy bu ugurda möhüm ädimleriň biri boldy. Bu Strategiýada, aýratyn-da, ýokary hünär bilimi ulgamyň dolandyrylyşyny halkara kadalaryna we milli tejribelere laýyklykda kämilleşdirmek, demografiýa görkezijileri, zähmet bazarynyň ösüşine hem-de ykdysadyýetiň meýdanlaşdyrylyşyna görä meýillemelerimiziň we dolandyrmagyň kämli guralaryny ornaşdyrmak, okmatgynyň önüderiýalary usullary, sanly tehnologiýalar we emeli aň arkaly başleşje ukyply ýokary hünär biliminiň milli gurşawyny döretmek göz önünde tutulýar.

Häzirkä zaman dünýäsi yzygiderli ösüş, tehnologik täzilekler we maglumat alyş-çalyş ulgamyň giň gerim almagy bilen häsiýetlendirilýär. Bu ösüşleriň merkezinde bolsa ylym bilen bilim durýar. Ylym tebigatyň we jemgyýetiniň kanunalaýyklyklaryny öwrenýän ulgam bolsa, bilim adam akyl-paýhasyny ösdürýän we jemgyýetini intellektual derejesini ýokarlandyryan möhüm güýçdür.

Jemgyýetiniň ösüşiniň hereketlendirijisi bolan ylymyň ähmiýeti birnäçe ugurda aýdny görünýär:

1. Tehnologik ösüş. Ylym we innowasiýa täze tehnologiýalaryň döredilmegine mümkinçilik döredýär. Informatika, biotehnologiýa, energetika ýaly ugurlardaky üstünlikler ykdysadyýetiň ösüşine uly ertgi berýär.

2. Saglygy goragyş taýdan öňegidijlik. Ylymyň ösüşiniň arkaly täze dermanlar, bejeriş usullary we

2. Medeniýetleriň ösüş. Bilim jemgyýetini medeni derejesini ýokarlandyryr, döredijilik we milli gymmatlyklara hormaty pugtalandyryr.

3. Innowasiýa mümkinçilikleri. Innowasiýa bilimi, döredijilikli nesiller tarapyndan kemala gelýär. Okuw ulgamy diňe maglumat bermän, eýsem, pikirlenmegi hem ösdürýär. Ylym bilen bilim bir-birine dahylyly ulgamlar bolup, olaryň arasyndaky baglanyşykly jemgyýetiniň ösüş depginini kesgitleýär.

Ylym we bilim häzirkä zaman jemgyýetiniň möhüm sütünleridir. Ýurdumyzyň durmukly ösüşini, ykdysady we medeni gülläp ösüşini üpjün etmekde olaryň ähmiýeti uludyr. Şonuň üçin hem döwrebap bilim ulgamyň ösdürmek, ylym barlaglary goldamak, ýaşlary döredijilikli hem-de innowasiýa ugurlary taýýarlamak häzirkä döwürniň esasy wezipeleriniň biridir.

Miwe ÇARYÝEWA,

Seýitnazar Seýidi adyndaky Türkmen döwlet

mugallymçylyk institutunyň talyby.

TÜRKMEN BITARAPLYGY – DÜNYÄ NUSGALYK YÖRELGE

Başlangyjy 1-nji sahypada.

Türkmenistan 1995-nji ýylyň 12-nji dekabrynda BMG-niň Baş Assambleýasynyň biragyzdan kabul eden Kararnamasy esasynda dünýäde ilkinji gezek halkara derejede ykrar edilen hemişelik Bitarap döwlet boldy.

Türkmenistanyň Bitaraplygy ýurdumyzyň özbaşdak daşary syýasat ýörelgesidir, halkara hukugy taýdan berk üpjün edildir, ol dünýäniň ähli ýurtlary bilen deňhukukly, dostlukly gatnaşyklaryň esasyň düzýär.

Türkmen Bitaraplygy döwletniň daşary syýasatynyň merkezinde parahatçylyk, diplomatiýa we ynançlylyk ýörelgelerini goýýar. Bitaraplyk daşary ykdysady gatnaşyklaryň giňeldilmegi üçin amatly meýdança döredýär. Türkmenistan dünýäniň ähli döwletleri bilen söwda-ykdysady gatnaşyklaryny deňhukukly esassa ösdürýär. Türkmenistan döwletimiz halkara gepleşiklerini geçirmek üçin bitarap meýdança bolup, sebitiň hyzmatdaşlygynyň täze modellerini teklipl edýär, ýurtlaryň arasynda ynançlylygyň berkemegi üçin dialog platformalaryny döredýär. Bu ýörelgeleri ýurdumyzyň halkara jemgyýetçiligindäki ornyny ýokarlandyryr.

Şeýle hem Merkezi Aziýa geosyýasy taýdan möhüm sebit bolup, onuň durmuklylygyny tutuş dünýä ykdysadyýetine hem täsir edýär. Türkmenistan hemişelik Bitaraplyk syýasaty arkaly sebitiň parahatçylygyny goldaýan başlangyçlaryň öňe sürýär. Halkara energetika dialoglarynda ynamly hyzmatdaş hökmünde çykyş edýär. Energetika gelçelgeleriniň diwersifikasiýasy boýunça teklipleri dünýäni ykdysady howpsuzlykdan hyzmat edýär. Türkmenistan Gündogar bi-

gama-garşylyklary sazlaýy, parahatçylygy, howpsuzlygy üpjün edýän gural hökmünde düli ynsanperwer yhlalarynyň nuktadyna-ryndan öwrenilýär. Şunda Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplyk hukuk ýagdaýynyň aýratynlyklary üns berilmäge mynasypdyr.

Çegen 30 ýyl Türkmen Bitaraplygynyň BMG-niň esasy ýörelgelerine we maksatlaryna laýyk gelýändigini aýdnyň görkezdi. Halkara parahatçylyk we ynançlylyk ýylynda «Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygy» atly Kararnamanyň 3-nji bekit biragyzdan kabul edilmegi Türkmen Bitaraplygynyň dünýä jemgyýetçiliginiň gymmatlygy bolandygyna aýdnyň şaýatlyk edýär. Şeýle hem Bitaraplygynyň dünýä

syýasaty üçin uly ähmiýetine we onuň häzirkäli zaman strategik kuwwatyna ýokary baha berilýär. Gahryman Arkadagymyzyň «Bitarap Türkmenistan», «Parahatçylyk sazy, dostluk, doganlyk sazy», «Türkmenistan – Bitaraplygynyň melany» atly we beýleki kitaplarynda türkmen Bitaraplygynyň taryhy gözbaşlarydyr aýratynlyklary barada giňişleýin güňniň edilýär. Milli Liderimiziň eserleri türkmen halkynyň ruhuna, däg-deussurlaryna aýdan parahatçylyk söýüjilidi diplomatiýasynyň siň many-mazmunyna düşünmäge mümkinçilik berýär.

Türkmen Bitaraplygy dünýä nusgalyk ýörelge hökmünde häzirkä döwürniň möhüm gymmatlyklary bolan parahatçylyk, ynançlylyk, ösüş, durmuklylyk we ynsanperwerlik bilen aýrylmaz baglanyşyklydyr.

Bitaraplygynyň ýörelgelerine ygaryllyk we olaryň dünýäde işjeň wagyz edilmegi Türkmenistanyň halkara abraýyny ýokarlandyryr, sebitiň parahatçylyga goşant goşýar, dünýä

DÜNYÄ TÄZELIKLERI

gysga setirlerde

► **Gözellik bäsleşiginiň ýeňijisi.** Kolumbiýaly Katalina Duke «Miss International 2025» gözellik bäsleşiginde ýeňiji boldy. Bäsleşigiň ýeňijisi 26 ýaşynda, ol Medelin şäherindäki EAFIT uniwersitetini tamamlady. Bäsleşik Ýaponiýada 80 gyzyň arasynda geçirildi. «Interneşnl gözeli» bäsleşigi 1960-njy ýyldan bäri geçirilýär we «Dünýä gözeli», «Älem gözeli» we «Zemin gözeli» bilen bir hatarda, gözellik bäsleşikleriniň «Uly dörtlüğine» girýär.

► **Syýahatçylyk salgydy giriziler.** Bejik Britaniýanyň täze kanun taslamasynda ýurtda saparda bolýanlara syýahatçylyk salgydynyň girizilmegine rugsat berilýär. Bu bolsa Angliýanyň şäherlerini Ýewropanyň ähli ýerlerinde geçirilýän tejribelere laýyk getirer. Hökümet bu girdejileriň ulag ulgamlarynyň täzelenmegine, jemgyýetçilik ýerleriniň abadanlaşdyrylmagyna, medeni maksatnamalara we syýahat tejribesiniň gowulanmagyna goldaw berip biljekdigiňi aýdýar.

► **Ýylyň iň gowy restoranlary.** Parižde dünýäniň iň abraýly gastronomik baýraklarynyň biri bolan «La Liste» baýragynyň gowuşurylyş dabarasý geçirildi. Bu ýylyň gowy 1000 edaranyň sanawynda 10 restoran birinji orny egeledi. Pariždäki «Guy Savoy» ýene-de reýtingde birinji orny egeledi. Onuň bilen birlikde, dünýäniň dürlü künjegindäki 9 restoran birinji orny paýlaşdy. «La Liste» 2015-nji ýylda Fransiýa hökümetiniň balaşgyly bilen esaslandyryldy.

► **Enjamy satmak gadagan edildi.** «Christie's» aukson ögi fransuz matematigi Blez Paskal tarapyndan XVII asyryda döredilen «Paskalini» hasaplaýuş enjamyňyň satuwyny ýaturdy. Ageaçdan ýasalan özboluşly enjam Paskal tarapyndan 1642-nji ýylda, oňlap tapyýy bary-ýogy 19 ýaşyndaky işlenip düzülipdir. Hünärmenler bu lotuň bahasyny 2 million ýewrodan gowrak bahalap, ony auksonlaryň taryyndaky iň möhüm ylmy gural diýip atlandyrdylar.

► **Dünýäniň iň kiçi aty.** Germaniýada Pumukel atly at resmi taýdan dünýäde iň kiçi at diýlip ykrar edildi we Ginnesiň rekordlar kitabyna girizildi. Boýy 52,6 santimetr, agramy 20 kilograma ýetýän öňki rekordçy, egesini polşaly Bombel diýen atdan (56,7 santimetr) dört santimetr gysga. Pumukel häzirki wagtda Karola Weidemannyň fermasynda ýaşaýar. Pumukeliň aýratynlygy, ýagny dünýäde iň kelte boýly atdygy barada oňa ippoterapiýa üçin atlary saýlamak bilen meşgullanýan dosty aýdypdyr.

► **Ýalňyzlaryň sany artýar.** Soňky sekiz ýylda dünýädäki ýeke ýaşajanyň sany, azyndan, 100 million artdy. Bu ýagdaýa ösen ýurtlaryň köpüsünde düş gelinýär. Iň guryly 30 ýurtdaky ýagdaýlar seljerilende, 2010-njy ýyldan bäri olaryň 26-synda ýeke ýaşajanyň sany artandygy ýüze çykaryldy. ABS-da 25-34 ýaş aralygyndaky ýeke ýaşajanyň raýatlaryň sany soňky 50 ýylyň dowamynda iki esse artdy: erkekleriň 50 göterimi we zenanlaryň 41 göterimi ýoldaşsyz ýaşaýar.

► **«Alibaba» täze äňnek çykardy.** «Alibaba» kompaniýasy Hytaýda «Quark» emeli aňny bilen işleýän äňneklerini çykardy. Bu hytaý tehnologiýa kompaniýasynyň emeli aňny dakylýan enjamlar bazaryna girendigini atamalandyrdy. «Qwen AI» modeli we «Alibaba» programmasý bilen işleýän ganyrturanyň bahalary 1 müň 899 ýetandan (268,25 amerikan dollary) başlar. «Meta»-nyň äňneklerinden tapawutlylykda, «Quark» äňnekleri gara plastik çarçuwaly adaty äňneklere meňzeýär.

TARYHDA ŞU GÜN

1854-nji ýylyň 5-nji dekabrynda amerikan oýlap tapyýsý Aaron Allen arkan ýatarylyan teatr oturgyçlaryna patent alyar. Bu öz döwri üçin örän möhüm we peýdalý oýlap tapýşdy. Alleniň oturgyjy tomaşaçylar ýerinden turanda awtomatik usulda arkanlygyna ýapýlýardy we geçelgede ep-esli boş ýer galýardy. Bu oýlap tapýş XIX asyryň ortalarynda teatrlar üçin aýratyn ulý ähmiýete eýe boldy.

BAŞ SEKRE TAR WEZİPESİNE HÖDÜRLENDİ

Argentina resmi taýdan Atom energiýasy boýunça halkara agentliginiň (IAEA) Baş direktory Rafael Grossini BMG-niň Baş sekretary wezipesine hödürledi. Ýurduň Daşary işler ministrligi bu barada beýanat ýygatdy. Onda: «Argentina Respublikasy IAEA-niň häzirki Baş direktory Rafael Grossini 2027-2031-nji ýyllar üçin BMG-niň Baş sekretary wezipesine hödürlemek hormatyna eýedir» diýilýär.

Argentiniýanyň Daşary işler ministrliginiň beýanatynda häzirki dartgynly halkara ýagdaýlarda we çynlakaý çökgünliklerde Grossiniň diplomatik gepleşikleri ösdürmek ukubyny görkezendigi we bu ýagdaýyň ony BMG-niň Baş sekretary wezipesine laýyk dalaşgär bolmaga mümkinçilik berendigi bellenilýär.

BMG-de resmi taýdan onunjy Baş sekretary saýlamak prosesi başlady. Guramanyň Baş sekretary wezipesine dalaşgärler agza döwletler tarapyndan hödürlenýär, şunda her ýurduň diňe bir dalaşgär hödürlemäge hukugy bar. Baş

sekretary saýlamak işi 2026-njy ýylyň iýul aýynyň ahyryna meýilleşdirildi. Golaýda Rafael Grossi we Birleşen Milletler Guramasynyň Söwda we Ösüş boýunça Konferensiýasynyň

(UNCTAD) Baş sekretary Rebeka Grinspen iň iri halkara guramanyň başlygy wezipesine dalaşgär bolmak niýetlerini uglat ediler.

Baş sekretar BMG-niň Howpsuzlyk Geňeşi tarapyndan saýlanýar hem-de Baş Assambleýa tarapyndan tassyklanýar. Onuň ygtyýarly-

lyk möhleti baş ýyl bolup, täzeden saýlanmaga mümkinçiligi bar. Möhletde çäklendirme ýok, ýöne mundan öň hiç kim bu wezipäni 10 ýyldan köp eýelemedi. Öňden dowam edip gelýän tejribä görä, BMG-niň Baş sekretary Russiýa, Bejik Britaniýa, Hytaý, ABŞ we Fransiýa ýaly Howpsuzlyk Geňeşiniň hemişelik agzalarynyň arasyndan saýlanmaýar. Howpsuzlyk Geňesinde geçirilen gizlin ses berişlikde, azyndan 9 ses alyp tassyklanandan dalaşgärler Baş Assambleýadaky ses berişlikde 97 ýurduň sesini almalydyr.

Ýatlap geçsek, Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasy hem-de BMG-niň Howpsuzlyk Geňeşi indiki Baş sekretary bellemek maksady bilen, agza ýurtlara hat ýollady. BMG-niň Baş Assambleýasynyň başlygy Annalena Berbok hem-de Howpsuzlyk Geňeşiniň döwürleňiş başlygy, Sýerra-Leoneniň BMG-niň ýanyndaky hemişelik wekili Maýkl Imran Kanu täze Baş Sekretaryň saýlanmagy we bellemen-gi üçin bilelikdäki hata gol çekdiler.

Annalena Berbok halkara gatnaşyklar ulgamynda BMG-ä hemişekisinden has köp zerurlyk duýulýandygyny, sebäbi onuň dünýäniň ähli ýurtlaryny bir ýere jemläp bilýän ýeke-täk gurama bolmagynda galýandygyny belledi. Baş Assambleýanyň başlygy agza ýurtlary BMG-niň Baş sekretary üçin dalaşgärleri hödürlemäge çagyrdy.

Döwletlere ugradylan hatda: «Baş sekretar wezipesinde hiç bir zenanyň bolmandygyny gundurdyjy ýagdaýdyr, karar kabul ediji ýokary derejeli wezipelere ýetmekde zenanlaryň we erkekleriň deň mümkinçiliklere eýe bolmalydygyna ynanýarys» diýlip bellenilýär. Şeýle hem hatda her bir agza döwletiň aýratynlykda ýa-da beýleki ýurtlar bilen bilelikde şol bir dalaşgäri tekli edip biljekdigi bellenilýär.

2017-nji ýylyň 1-nji ýanwaryndan bäri bu wezipäni iki möhlet ýerine ýetirýän Antoniu Gutierrez wezipe ygtyýarlylyklary geljek ýylyň 31-nji dekabrynda tamamlanýar.

Halkara syýahatçylygy ösýär

► BMG-niň Bütindünýä Syýahatçylyk Guramasynyň (UNWTO) soňky maglumatlaryna görä, halkara syýahatçylaryň akymy 2025-nji ýylyň ahyryna çenli ösüşini dowam etdirer.

UNWTO-nyň «Bütindünýä syýahatçylyk barometri» atly çäryklik hasabatyna görä, ýylyň ilkinji dokuz aýynda 1,1 milliarddan gowrak adam halkara syýahatçylygyny amala aşyrdy, bu bolsa 2024-nji ýylyň deňişli döwri bilen deňeşdirilende, takmynan, 5 göterim köp.

Aziýa-Yuwaş ummany sebitine ýanwar we sentýabr aýlary aralygynda syýahatçylaryň akymy 8 göterim artdy. Sanlar 2019-njy ýylyň derejesinden, takmynan, 10 göterim pes bolmagynda galsa-da, pandemiýadan soň dikelmegini dowam etdirýär.

Afrikada halkara syýahatçylaryň sany ep-esli artdy, görkeziji Demirgazyk Afrikada 11 göterim, Sahara çölüniň günortasyndaky ýurtlarda bolsa 10 göterim ýokarlandy. Ýewropa dünýäde iň meşhur syýahatçylyk ugry bolmagynda galýar: 2025-nji ýylyň il-

kinji dokuz aýynda 625 million syýahatçy geldi, bu geçen ýyl bilen deňeşdirilende 4 göterim köp.

Demirgazyk Amerikada, takmynan, 1 göterim pes geçýş hasaba alyndy. Günorta Amerikada 9 göterim we Merkezi Amerikada syýahatçylygynyň ösüşü 3 göterime deň boldy, munuň sebäbi birnäçe ugurlarda ýokary isleg bilen baglanyşyklydyr.

– 2025-nji ýylda halkara syýahatçylygy ýokary syýahatçylyk hümmetsizlenme we geosyýasy dartgynlyklara garamazdan, syýahatçylaryň sany, şeýle-de girdejiler boýunça hem dumukly ösüş görkezmeğini dowam edýär. Afrika we Ýewropa aýratyn ýokary netijeleri görkezdi – diýip, BMG-niň Bütindünýä Syýahatçylyk Guramasynyň (UNWTO) baş sekretary Zurab Pololikaşwili metbugat üçin beren beýanatynda aýtdy.

Gurama 2025-nji ýylda pudakda 3-5 göterim ösüş boljakdygyny çaklamak bilen, geosyýasy näbelliligiň we ýokary çykdajylaryň pudagyň geljegi üçin töwekgelçilikli bolmagynda galýandygyny belleyär.

GÖZLEG IŞLERI GEÇIRILER

► **Türkiýäniň Energetika we tebigy serişdeler ministri Alparslan Bayraktar** Pakistanyň nebit we gaz gözlemek hem-de çykarmak barada ylalaşyga gol çekilendigini mälim etdi. Bu karar iki ýurduň resmi wekilleriniň gatnaşmagynda Ýslamabatda geçirilen gepleşikler netijesinde kabul edildi.

Bu ylalaşyk Türkiýäniň döwlet eýeçiligindäki TPAO nebit kompaniýasy bilen Pakistanyň «Mari Energies», «Fatima», «OGDCL», «PPL», «Prime» we GHPL ýaly energiýa kompaniýalarynyň Pakistanyň baş sany geljegi ulý ýatagynda gözleg geçirmek we öleşdirmek

boýunça bilelikdäki tagallalaryny göz öňünde tutýar, olaryň üçüsi deňiz zola-gynda ýerleşýär.

A.Bayraktar Türkiýäniň TPAO nebit kompaniýasynyň geljekde Pakistanyň deňiz ýataklarynyň biriniň operatory hökmünde çykyş etjekdigi belledi.

– Geljek ýylyň başynda Türkiýe Pakistanyň kenaralarynda seýsmiki barlaglary geçirmek maksady bilen gämilerini iberer. Energiýa gurlary barada oňyn habarlaryň bolmagyna umyt edýäris. Biz käbir ýataklarda seýsmiki barlaglary, käbirlerinde bolsa göni buraw işlerini geçirmäge meýilleşdirýäris – diýip, ministr aýtdy.

Kofeni has köp sarp edýän ýurtlar

► Global kofe bazary ösmegini dowam etdirýär, ýöne bu hoşboý ysly içginiň sarp edilişi dünýäniň dürlü künjeklerinde düýpli tapawutlanýar. Demirgazyk Ýewropa ýurtlary öňden gelýän kofe döpleri we ýokary girdejileri bilen öňe saýlanyp, adam başyna düşýän kofeniň sarp edilişiniň mukdary boýunça-da öňdeligi eýeleýär.

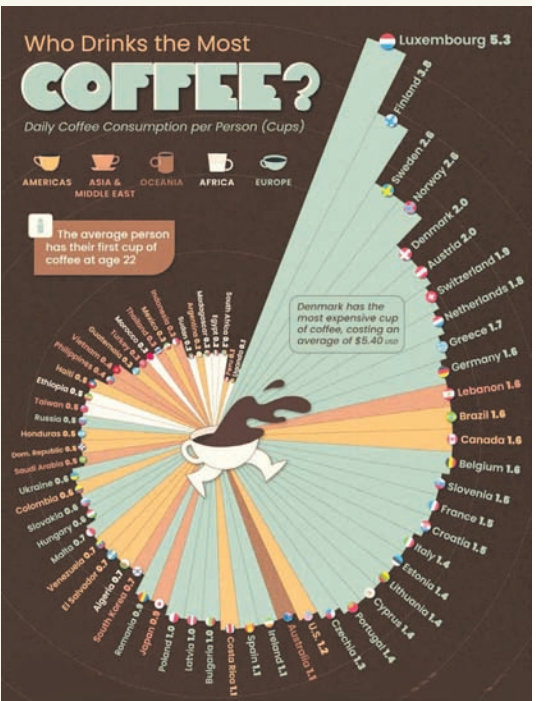
«Cafely» kompaniýasynyň maglumatlaryna esaslanylý taýýarlanan täze infografika 2025-nji ýylda adam başyna düşýän gündelik kofe sarp edilişi boýunça 65 ýurdu deňeşdirýär hem-de dünýäde kofe içmek endikleriniň arasyndaky tapawutlary aýdýň ýüze çykarýar.

Demirgazyk Ýewropa kofe garaşlylygynyň global merkezi bolmagynda galýar. Lüksemburg her gün adam başyna 5,31 çaška kofe bilen dünýä sanawynda birinji orny eýeläp, ykdysadyýeti güýçli ýurtlardan ep-esli öňe saýlanýar. Lüksemburgyň ýokary görkezijisi «kros-borderler», ýagny serhetden geçip işleýänleriň köp sanlysy bilen düşündirilýär. Ähli içgileriň tas ýarusy (47%) daşary ýurtlarda ýaşaýar we olaryň gündelik kofe sarp edilişi Bejik Gersoglygyň statistikasyna girizilýär.

Ösen kofe medeniýetleri bilen öňden bäri tanaýan Finlýandiýa we Şwesiyä yzda galýar. Sanawyň ilkinji onlugyndakylaryň ählisi Ýewropa döwletleridir, bu bolsa ýaşajylaryň köpýulylyk isleglerini we olaryň satyn alýulylyk ukubyny görkezýär.

Absolut sarp ediş möçberleriniň uludygyna garamazdan, ABS, Ýaponiýa we Braziliýa ýaly iri ýurtlar adam başyna has pes görkezijileri görkezýärler. Günde adam başyna ortaça 1,22 çaška içýän Birleşen Ştatlarda 24-nji orunda durýar. Gülläp ösýän kofehanalary we meşhur

konserwirlenen kofeleriniň bardygyna garamazdan, Ýaponiýada günde adam başyna bir çaškadan az kofe içilýär. Dünýäniň iň ul kofe öndürjisi bolan Braziliýa 18-nji orunda ýerleşip, 1,58 günde bir çaška kofe içilýär.

Sanawyň soňunda ilatnyň çaý ýa-da beýleki içgileri makul bilýän ýurtlary ýerleşýär. Hindistanda iň pes sarp ediliş hasaba alnyp, görkeziji günde bary-ýogy 0,02 çaška deň bolup, bu her üdi hepdeden bir çaška kofä barabardyr. Afrikanyň we Günorta Aziýanyň birnäçe ýurtlary hem pes görkezijileri görkezýär, adaty, günde 0,3 çaškadan az kofe içýärler.

HYTAÝLY SYÝAHATÇYLAR ÜÇIN WIZANY ÝATYRDY

► **Russiýanyň Prezidenti Wladimir Putin** Hytaýyň raýatlaryna 2026-njy ýylyň 14-nji sentýabryna çenli özara esassa 30 güne çenli syýahatçylyk we iş saparlary üçin ýurda wizasyz girmäge rugsat berýän karara gol çekdi.

Resminamada Hytaý Halk Respublikasynyň raýatlarynyň geljek ýylyň 14-nji sentýabryna çenli syýahatçy hökmünde ylmy, medeni, jemgyýetçilik-syýasy, yk-

dysady we sport çärelerine gatnaşmak, şeýle hem üstaşyr geçmek üçin myhman ýa-da iş sapary bilen 30 günden köp bolmadyk möhletde Russiýa Federasiýasyna girmäge we galmaga hukugynyň bardygý bellenilýär. Emma bu düzgün iş, ýaşamak ýa-da bilim almak maksady bilen Russiýa girýän hytaýly raýatlara degişli däli.

Ýatlap geçsek, öň Hytaý şu ýylyň 15-nji sentýabryndan geljek ýylyň 14-nji sent-

ýabryna çenli adaty daşary ýurt pasportlaryna eýe bolan rus raýatlary üçin synag maksatly wizasyz düzgüni girizmek barada karar kabul edipdi. Oňa laýyklykda, rus raýatlary täjirçilik maksatly, syýahatçylyk, garyndaşlary we dost-ýarlary bilen görüşmek, üstaşyr geçmek üçin Hytaýa wizasyz baryp bilerler. Olaryň Hytaýda wizasyz galmak möhleti 30 günden geçmeli däli.

ga berlen milli çäreler ýardam berdi. Hindistan hem tokaýlary dikeltmek boýunça ulý maksatnamalary durmuşa geçirýär. Howanyň üýtgemegi boýunça borçnamala-

ryň çäginde ýurt 2030-njy ýylda çenli 26 million gektar tokaýy dikeltmegi meýilleşdirýär. 2015-nji ýyldan bäri bu ýerde tokaý örtüginini arassa ösüşü 191 müň gektar bolup, bu dünýäde üçünji görkezijidir.

IŇ GOWY KÖÇE TAGAMLARY

Her halkyň özüne mahsus tagamlary we tagam taýýarlaýyş usullary bar. Datlylygy we elýeterliligi bilen tapawutlanýan köçe tagamlary dünýä aşhanasynda dürtliligi emele getirýär. Köçe tagamlary ýurduň medeniýetini we taryhyny iň ýakyn görnüşde öwrenmäge ýardam berýär. Gazetimiziň şu sanynda dürli halklara mahsus iň gowy köçe tagamlary bilen tanyşdyrmagy makul bildik.

Falafel, Orta Gündogar. Owradylan nohut bilen künjüden mynçgylanyp, tokga edilip gowrulan falafel Ýakyn Gündogaryň iň meşhur köçe tagamlarynyň biridir. Esasan hem, bu iğmiti taýýarlamağa müstür we liwan aşhanalarynda has uly üns berilýär. «Gowrulan topjagaz» hem diýilýän bu tagama çörek owuntyklarydyr duzlanan gök önümler hem goşulyp, gök otlar bilen bilelikde hödür edilýär. Falafel Dubaýyň köçe tagamlarynyň iň meşhurlarynyň biridir. Bu tagam gök önüm sögüjileriň iň halaýan iğmitlerini biridir.

Ban mi, Wjetnam. Fransuz we Aziýa tagamlaryny birleşdirýän ban mi bagetiň arasynda goňlup taýýarlanylýan wjetnam sendwiçi. Bu tagam et, paşet, ter we duzlanan gök önümler (hyýar, käşir, turp, burç), gork otlar goşulyp taýýarlanylýar. Wjetnamlylar milli tagamy üçin tüwi unundan baget bişirýärler. Soňra uzyn çöregi ýarym görnüşde kesip, içine dürli huruşlary goýup müşderilere hödür edýärler. Wjetnam sendwiçi maýonezli, balyk sously ýa-da soýa sously görnüşde taýýarlanylýar. Häzirkî wagtda Wjetnamyň tiz tagamy hasaplanýan ban mi dünýäniň dürli ýurtlaryna ýaýran iň meşhur köçe tagamlarynyň biridir.

Tako, Meksika. Et, deňiz önümleri, owunjak dogralan gök önümler, awakado, peýnir we sosus goşulup taýýarlanylýan bu tagam iki bükülen ýassy çöregiň arasynda goňlup hödür edilýär. Meksikalylaryň milli tagamy bolan takony taýýarlamak üçin mekgeýöwen unundan ýukajyk çelpek bişirilýär. Takonyň meksikan nusgasyndan başga-da, ýeralma we fransuz peý-

lygy we datlylygy bilen tapawutlanýar.

Karriwurst, Germaniýa. Dilimlenip gyzardylan şohladyň üstüne karri tagamly pomidor üwmeji goňlup hödür edilýän bu tagam Germaniýada iň köp iğilýän tiz tagamlaryň biridir. Adatça, karriwurstyň ýany bilen inçejik dogralyp gowrulan fransuz ýeralması (badat) we bulka ýaly çörek berilýär. Ikinji jahan urşundan soň Berlinde döran bu tagam nemes aşhanasynyň nusgasydyr.

Çurros, Ispaniýa. Däp boýunça ertirik nahary ýa-da çäýiň ýany bilen iğmek üçin berilýän bu tagam Ispaniýada iň köp iğilýän süžüjüleriň biridir. Bu tagamy taýýarlamak üçin ilki hamyr ýugrulyr we inçejik turbadan geçirilip, ýagda

gowrulyr. Soňra gyzardylan çöpjagazlar bir kase gyzgyn şokolad bilen bilelikde hödür edilýär. Çurros taýajyk ýaly görnüşde hem, tegelek, ýarym aýlaw görnüşde hem bolup bilýär. Ispan çopanlary tarapyndan oňlanyp tapylan çurros iň meşhur köçe tagamlarynyň biridir.

Döner kebab, Türkiýe. Türk gastronomiýasynyň gözbaş alýan döner kebab Osman imperiýasy döwründe oňlanyp tapylýar. Iki-başda közüň üstünde keseligiňe goňlup bişirilýän bu tagam 1850-nji ýyllardan soň dikli-

rynda çalt tagam görnüşinde çöregiň arasynda goňlup köpçülikleýin satylýp ugraýar. Adatça, döner kebab goýun etinden taýýarlanylýar. Soňky ýyllarda bu köçe tagamy sygyrdyr towuk etinden hem taýýarlanylýar. Döner kebab çöregiň arasynda goňlup, owunjak dogralan gök önümlerdi pomidor sousy bilen bilelikde hödür edilýär.

Pani puri, Hindistan. Hamyrdan ýasalyp, gyzardylup gowrulan içi boş topjagazlaryň içine gaýnadylan ýeralma, nohut, sogan we gök otlar salnyp taýýarlanylýan pani puri hindileriň iň meşhur köçe tagamy hasaplanýar. Taýýarlanylýan ýerine baglylykda, limonyň su-

wy we gök otlar bilen bilelikde hödür edilýän bu tagam Aziýanyň beýleki ýurtlarynda hem taýýarlanylýar.

gine bişirilip başlanypdyr. Türkiýäniň Bursa şäheri döneriň döran ýeri hasaplanyp, XX asyryň ahy-

Tako, Meksika. Gaýnadylan osminogdan ýukajyk hamyr dolanyp, üdrite tabada togalak edilip bişirilýän bu tagam gyzgynlygyna müşderilere hödür edilýär. Üstüne owunjak dogralan deňiz otlary sepi, maýonez bilen bilelikde berilýän takojaki Osakada döran tagam hasaplanýar. Takojaki festiwallarda, bazarlarda, restoranlarda hödür edilýän iň meşhur köçe tagamlarynyň biridir.

Jerk towuk budy, Ýamaýka. Hoşboý usly otlar bilen marinad edilip, mangalda bişirilýän towuk budy ýamaýka aşhanasynyň iň meşhur köçe tagamlarynyň biridir. Tüs-

säniň we otlaryň ysy urýan bu tagam köplenç gaýnadylan tüwi we dilimlenen limon bilen bilelikde hödür edilýär.

ÇAGALAR

Smartfonlaryň köpüsi +45 dereje gyzgynlykdan -20 dereje sowuga çenli işlemek üçin niýetlenendir.

Sizem düýş görýäňizmi?!

Bilermenler düýş görmegiň begençli ýa-da gorkuly wakanyň aňasty aňda täsir galdyrmagy esasynda döreýändigini belleýärler. Ukudaky başdangeçirmeler gaýtalanýan düýşler, oraşan düýşler, arzuwly düýşler we gorkuly düýşler ýaly birnäçe topara bölünýär. Bellemeklerine görä, çagalyk döwründe düýş görmek has ösen derejä eýe bolup, adatça her gün diýen ýaly düýş görülýär. Adam ulaldyggyça düýşler hem azalýar. Käbir adam bütün ömründe bir-iki gezek düýş görýär. Käbir adam bir gijäniň dowamynda 3-4 wakaly düýş görýär.

Düýş arzuwlar, pikirler we duýgular esasynda döreýän ukudaky başdangeçirmeler hasaplanýar. Görülýän düýşleriň 75-80 göterimi gündizki hereketler, oý-pikirler bilen baglydyr. Gündizki wakalar täsiri we üýtgeşik görnüşde düýşüme girýär. Mysal üçin, guş ýaly uçmak, arzuw edýän ýerine syýahata gitmek, doglan gününe garaşýan sowgadyň edilmegi we ş.m.

Düýşüň dowamlylygy näçe wagt?

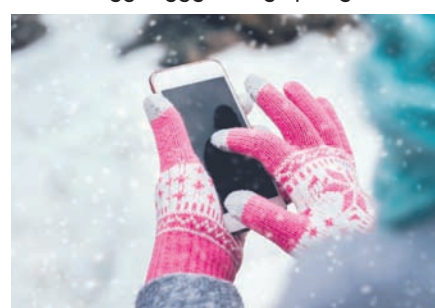
Adatça düýşüň dowamlylygy birnäçe sekuntadan geçmýär. Yöne oýananymyzda, düýşümizde 1-2 sagada çeken wakany başdan geçiren ýaly duýýarys. Käte ukudan oýananymyzda düýşümiziň dowamyny görmek isleýäris. Käte gören düýşümiz anyk ýadymyza düşýär, käte düýşümizi ýadymyza salyp bilmeýäris. Bu ýagdaý beýniniň işjeňligi bilen baglydyr.

Sowuk howa telefona täsir edýärmí?

Guş paslynyň gelmegi bilen üşemezlik üçin galyň egin-eşikler geýilýär. Sowuk howa diňe özüme däl, eýsem, ulag serişdelerine, hojalykda ulanylýan enjamlara, hatda telefonymyza hem öz täsirini üetirýär. Sowuk howada birden telefonyňyzyň öçendigini, işläp durka duýdysyz güzüniň ýapylandygyny ýa-da zarjady gowşak saklaýandygyny gören bolsaňyz gerek. Eýsem, munuň sebäbi näme?!

Sowuk howa telefonyň batareýasyna zyýan üetirmek bilen bir hatarda, smartfonyň ekranyna we datçiklerine hem täsir edýär. Guş paslynda telefonyň zarjady saklaýşyna we ulanlyşy aýratynlyklaryna üns bermeli. Hünärmenler sowuk howada telefonyň gowşak işlemeginiň sebäbini batareýadaky ionlaryň hereketi bilen düşündirýärler. Smartfonlarda adatça litiy-ion batareýalary ulanylýar. Batareýada himiki täsirleşme (reaksiýa) esasynda zarjady böljelekler zynjyrlara iberilip, energiýa öndürilýär. Sowuk howa bolsa, bu täsirleşmäni haýalladýar. Zarjadlanan böljelekler hereket etmede kynçylyk çekýärler we batareýanyň garşylygy ýokarlanýar. Netijede, telefonyň zarjady birden çökýär ýa-da telefonyň güzi ýapylýp bilýär. Sowuk howada telefonyň zarjady alşy hem üýtgeýär. Mysal üçin, bir minutda 50% zarjady alyp, indiki minutda batareýa dolý çökýär. Sebäbi batareýanyň içki himiki gurluşy sowukda deňag-

ramsyz bolýar. Guşda telefonyň LCD ekranyny doňup, haýallap ýa-da güzi bulashyp hem bilýär. Şeýle hem howanyň pes temperaturasynda telefonyň içki datçikleriniň duýgurlygy hem ýitip bilýär.

Telefonyň işleýiş temperaturasynyň çägi

Smartfonlaryň köpüsi +45 dereje gyzgynlykdan -20 dereje sowuga çenli işlemek üçin niýetlenendir. Smartfonyň käbir görnüş -35 derejede hem üýtgemän işleýär. Aşa sowuk ýurtlarda guş paslynyň gelmegi bilen telefon ulanlyşy azalýar. Oňa derek wagty we ugru

kesgitlemek üçin goşar sagatlary ulanlyr.

Sowukda telefony nähili ulanmaly?

Smartfony guş eşiginiň içki jübüsindä goýmaly. Şeýlelikde, bedeniň üylylygy telefony hem gyzdyryp durýar. Eger «akylly» sagat dakynýan bolsaňyz, bu enjamy penjegiňizi ýa-da pal-tunyň ýeňi bilen ýapyp, doňmagynyň önüni alyp bilersiňiz. Buz ýaly telefona zarjady berilmeýär. Telefon adaty temperatura geçenden soň, batareýasynyň işleýiş kadaly ýagdaýa gelýär. Eger telefonyňyz «üşän» bolsa, otag temperaturasynda goýup, haýaljakdan gyzýan-ça garaşmaly. Sowuk ýerden birden gyzgyn ýere geçirilmegi telefona zeper üetirip biler. Bu enjamy gyzdyrmak üçin pejiň ýanynda ýa-da mikrotokun pejiň içinde goýmaly däl. Hünärmenler aşasowuk howada telefony seýrek ulanmagy we üyly saklamagy maslahat berýärler.

Otuň ýapragy (Tymasal)

Güýz paslynda günleriň bir günü otuň ýapragy agajyň ýapragyna şeýle diýipdir: - Aşak gaçýan mahalyň gopgun baryny turzup, meniň bütün gysky ukymy bozýarsyň.

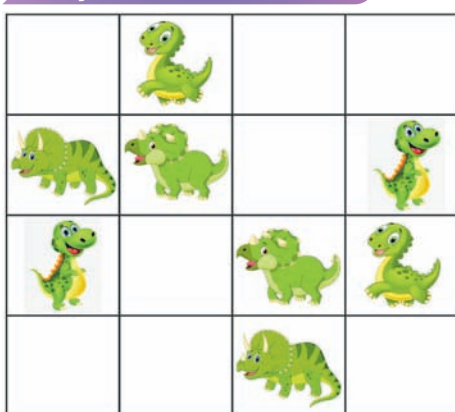
Güýz ýapragy rahatlygy bozmazdan şeýle jogap beripdir: - Eý, nalajedeýin haşal ot! Sen ýokarda ýaşamaýandygynyň üçin, hoş owaz bilen nagma kalmagyň nämedigini bilmeýärsiň.

Şol wagtda güýz ýapragy ýere düşüp, uka gidipdir. Bahar gelende bolsa, otuň ýapragy bolup ukudan oýanypdyr. Aýlar-günler geçip ýene-de güýz gelipdir. Özüni gys ukusy gaplap alan otuň ýapragy ýokar-

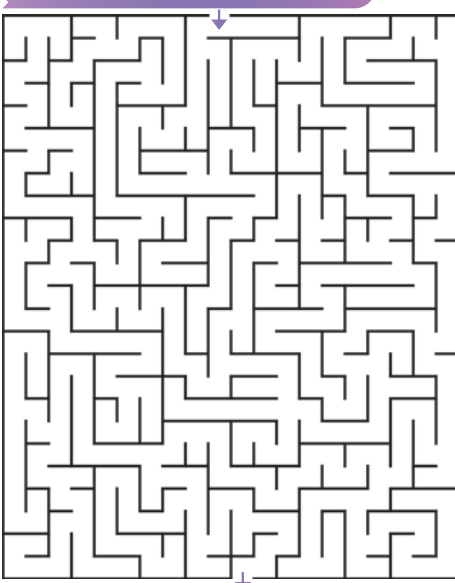
dan döklýän agajyň ýapraklaryna öz ýanyndan şeýle diýipdir: - Ah, güýz ýapraklary! Bular şagyrdaşyp gopgun baryny turzýarlar. Olar meniň bütün gysky ukymy bozýarlar...

Hakyky düşünje diňe şahsy tejribeler we durmuşyň özgerme-gi arkaly kemala gelýär. Siz beýlekileri olaryň ornuna geçmezden öň ýazgarmaň. «Gülme goňşyňa, geler başyňa» diýlişi ýaly, bilmeýän we düşünmeýän zadyny tanlytlamaly däl. Sebäbi şu günki tankydyňa ertirki gün özüň hem uçrap bilersiň. Günleriň bir günü durmuş siziň başyňyza hem şol ýagdaýy getirip biler.

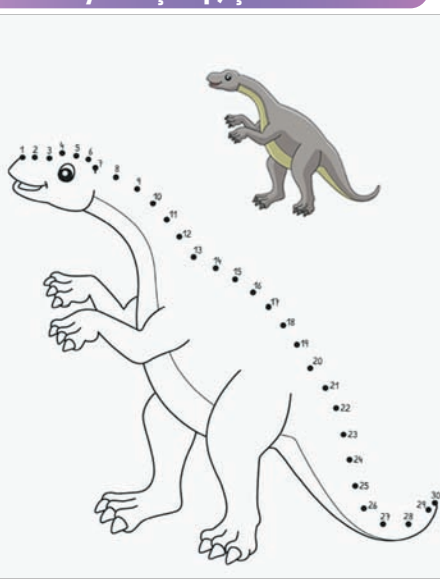
Şekli sudoku

Labirint

Sanlary birleşdirip, şekili reňkläň!

10 tapawudy tapyň!

Gyzykly pursat

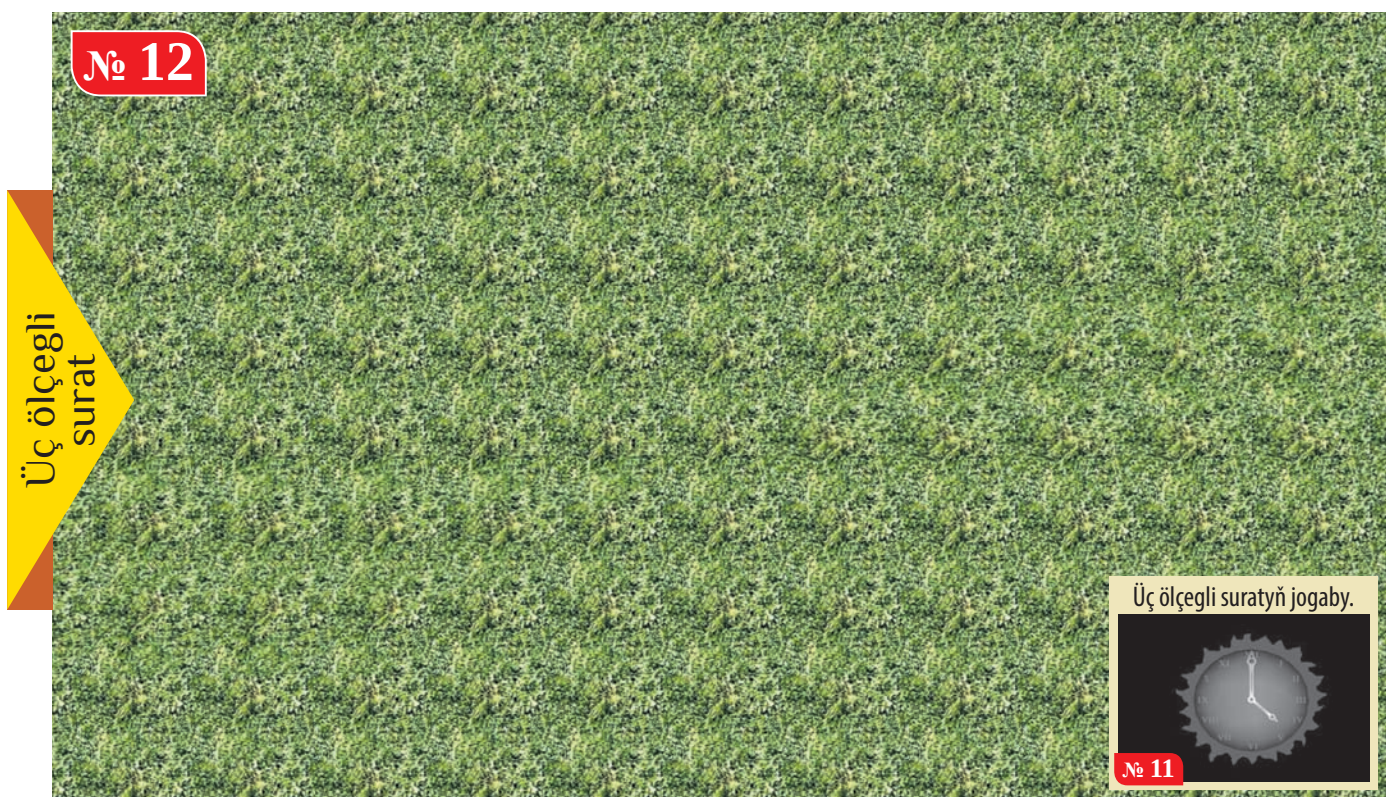

48-nji SKANWORD

Ýazguly MÄLIKGYLYÝEW, S.A. *Nyýazow adyndaky Türkmen oba hojalyk uniwersitetiniň mugallymy.*

49-njy SKANWORD

Allamyrat MUHAMMEDOW, S.A. *Nyýazow adyndaky Türkmen oba hojalyk uniwersitetiniň talyby.*

1				2			3		4		5		6		7				8
							9												
10													11						
							12	13		14			15						
16	17						18						19	20				21	
										22		23							
24					25										26				
									27										
28	29			30											31	32		33	
							34			35	36			37					
38									39				40						41
							42			43		44		45					
46														47					
							48												
49														50					

● **DIKLIGINE:** 1. Heýkeltaraşlyk we binağarçılık işlerinde ulanylýan gymmatly gaty daş. 2. Çäksiz köpeltmelerini jemi. 3. «... aldap biýr sen baly, dünýä heý!» (Magtymguly Puraguly). 4. Multfilm gahrumany.

ryň saklanýan jaýy. **42.** Daşary ýurt adam ady.
43. Ýewropada bir derýa. **44.** Pygamberleriň biri.
45. Uly we güýçli italýan it tohumy ...-korso.

5. Afrikanyň uly tropik agajy. 6. Gyz ady. 7. Awstraliýanyň paýtagty. 8. Oglan ady. 13. «Meýdan ...jeni-maglap gaýrylsa» (Mätä-
14). Ajaňgabýň bir görnüşi. 15. Ys-... «... degen uwar, kiçä
degen uýalar» (nakyl). 18. Ümlük. 20. Sypat ýasaýjy goşulma.
21. Mähriban ynsan. 22. Gawun, garpyz we ş. m. bakja önüme-
leriniň gaty gabgygy. 23. Pursat, möhlet. 25. Ýürtjüýjender. 26. Hy-
taý aşhanasynyň börege meňzeş nahary. 29. Rumyniýada aw-
toultag öndürjün kompaniýasy. 30. Aýazbabanjy agtygy.
32. Günüorta Amerikada bir döwlet. 33. Ösümlikçi ýukumly mad-
dalary hem-de yzgar alýan ýerasty bölegi. 34. Ýöňkeme. 36. Ita-
liýanyň kommun şäheri. 37. Elektrik garşylygy üçin ölçeg birli-
gi. 38. Irlandiýanyň paýtagty. 39. Guzul örök. 40. ...tupan. 41. Atla-
9. Polşa. 12. Dilde. 13. Dilde. 14. Dilde. 15. Dilde. 16. Dilde.
17. Dilde. 18. Dilde. 19. Dilde. 20. Dilde. 21. Dilde. 22. Dilde.
23. Dilde. 24. Örim. 25. Dilde. 26. Dilde. 27. Dilde. 28. Dilde.
29. Dilde. 30. Dilde. 31. Dilde. 32. Dilde. 33. Dilde. 34. Dilde.
35. Dilde. 36. Dilde. 37. Dilde. 38. Dilde. 39. Dilde. 40. Dilde.
41. Dilde. 42. Dilde. 43. Dilde. 44. Dilde. 45. Dilde. 46. Dilde.
47. Dilde. 48. Dilde. 49. Dilde. 50. Dilde.

PELIGINE: 1. Limonly içgi. 6. Rus üzüjyusy ... Gorkiý. 7. Çyňpaýagly. 10. Dogry, hakykat. 11. Dermanlyk ösümlik. 12. Çyňpaýagly söziňni ýeni, söz düzümi. 16. Gazet-žurnalarda çyňpaýagly mowzujyň aňladýan umumy sözbaşy. 19. Saz guramany kislordanň täsir etmegi netijesinde ýüzünde emeleleşýän iňlip gimgine sebäp bolýan gyzgyltylyp-gofur gahk. 21. Çyňpaýagly. 26. Fransuz çöregi. 27. Çalylyk bilen meşgullanýan, çalylyk. 31. Ýañira. 31. Ganaly meşhur futbolçy Nikolas ... 35. Ýeterlik. 36. 38. Türkmen milli tagamy. 40. Materik. 42. Türkmen milli tagamy. 46. Ýagtylyk akymynyň ölçege birlişi. 47. Bir öňküçli düzümlü. 48. Çyňpaýagly. 49. Ak ýa-da sarı gütli ösümlik. 50. Çyňpaýagly milli lybaslaryňň biri.

Selim KADYROW, Türkmenistanyň Telekomunikasiýalar we informatika institutynyň talyby.

[illegible]

● **KESELIGINE:** 1. Suwuň gaýnamagy netijesinde emele gelýän çygyň howa. 4. Şekillendiriş sungatynyň bir ugry. 9. Çen-... 12. Ýeriň we Ýeriň üstüniň aýlanýan buýuluň ekwatori kesijisiniň ady. 13. Dörtgüsk, eň

len ýerine ýetirýän. **26.** Matanyň bir görnüşi. **29.** Halk hojalygynyň çig mallary işläp bejerýän pudagy. **30.** Bedew, at. **32.** Birinde galan öç. **34.** Go-
waça boýly, dik ösýän bakja ekindi. **35.** Kümüş nit-
rat. **37.** Gawundan taýýarlanylýan azyk öňümi. **39.** Özüne
ýatraty. **40.** Asgaryl metallaryň iňil kökürt turşy duzy.

IKILIGINE: 2. Yüpdn haýsy hem bolsa bir tarapy. 3. ...
Tarahy gadagatärkilerin biri. 5. Müsürin bir şäheri. 6. «E...
«kürmü» (Pağhas çemesi). 7. Nusgawy saz we opera
nda köplenç diriýjyortlar, kompozitorlar we beýlekiler
i şazandalarda güzlenmek üçin ulanylyň hormatly aty.
anlyk bostümik. 10. Ugurlar görkezýän enjam. 11. Çaga
njiesi. 14. Sekunt öçgeýji enjam. 15. Yeriň suw gatlagy
bir bir çöt. 23. Parasatly, bilimli. 25. Aralamak ýagdagly.
güjlerin biri. 28. Gulyňyň el bilen tutulýan ýeri, sapasy.
sssaçylyk serişdesi. 31. Gymmatbaha parçadan tikilen
i. Azerbaýjanyň halk ýazylyşy. 36. Ses, owaz. 38. Ge-
gi görkezýän baglaýjy kömekçi.

Ahmet JUMAÝEW,
Türkmenistanyň Telekommunikasiýalar we
informatika institutynyň talyby.

47-nij skanwordyn jogyab:

G	A	L	A	P	A	G	O	S		E	K	O	L	O	G
Y					A	S				A	R				
E	T	O	S	A		P		S	A	T	R	A	P		
			N	A	K	A	G	A	S		A		Y		
T	E	J	E	N					E	M	E	L	S	I	Z
	U	E		A	N	O	I	S		K	A	L			
	D	E	M		A	L	E	K	S	P	O	R	T		
A		E	H	O	L	T		B	A	E		K	E	A	
N	A	N		H	A	M	E	L	E	O	N		A	M	
A		D	O								A	N	K	A	
	D	E	M							N	O				
	E		A	D	A	N				M	E	D	I	N	E
N	O	G	A	N						O	E	K			
A		T	T	Y	N	J	Y	K		R	K				
T	R	A	L		K	O	N	A		O	S	A	K	A	
Y		B	A	H					A	R	A		A	Y	
U		U		A	K	R	A	P		D	E	K	A	B	R
R	E	N	I			S	E	N	A		A	R	L	A	
M		A		A	L	L	A	R			T	O	W	S	A
											I	T	W	I	
											L	I	A	N	G
R															
T	E	R	E	Z		C		A	N		T	A	N	Y	A

60-nij krosswordyn jogyab:

S	U	R	M	E		A	S	P	E	Z					
A	U	Z	E		D	E	T		L	O					
S															
S	U	M	A	H	O		A	Y	L	A	W				
Y	E		I	C	Y	A	N		I						
R	O	K		K	R		G		K	O	Z				
	W	H	O	S	A	M	Y								
E	M	R	E		A	E		A	T	D	A				
A		M		N		A		S							
I	C	I	S		S	R		S		I	K	I			
L		S			Y	R	A	D	A		S	L			
A	K	L	A	R		B		R	A	L	L	I			
T	I	G	A			A	E		K						
Y	K	B	A	L		O	T	A	G	A					

9-njy gezek Dünýäniň çempiony boldy

Dünýä Ralli çempionatynda 53-nji möwsümiň çempiony iň soňky bäsleşikde belli boldy. Saud Arabystanynyň Jidda şäherinde geçirilen 319,44 kilometrlik ýaryşda «Hyundai Shell Mobis» toparynyň belgiýaly sürüjisi Tierr Noýwill ýeňiş gazandy. Ol ýaryşy 3 sagat 21 minut 17,3 sekuntta tamamlap, möwsümdäki ilkinji, karýerasy boýunça-da 22-nji ýeňişini baýram etdi. Toparyň fransuz sürüjisi Adrien Furna ýeňijiden 54,7 sekunt yza galyp, 2-nji orny eýeledi. «Toyota Gazoo» toparynyň fransýýaly meşhur sürüjisi Sebastien Ozie ýaryşy 3 sagat 22 minut 20,6 sekuntta tamamlap, 3-nji orna mynasyp boldy. Bu üçünjilik 41 ýaşundaky sürüjiniň möwsümi çempionlyk bilen tamamlamagy üçin ýeterlik bolup, ol iň soňky bäsleşikden öň sanawyň lideri, «Toyota Gazoo» toparynyň britan sürüjisi Elfyn Ewansdan 3 utuk yzda barýardy.

Şeýlelikde, Ozie utugyny 293-e ýetirdi we Ewansdan 4 utuk öňe geçip, karýerasy boýunça 9-njy gezek Dünýä Ralli çempionatynyň çempionlygyny gazandy. Ol mundan öň 2013–2018-nji ýyllar aralygynda yzly-yzyna 6, 2020–2021-nji ýyllarda-da bassyr 2, umumylykda 8 gezek çempionlyk gazanypty.

Ewans bolsa ýaryşy 6-njy orunda tamamlap, ýene-de çempionlygy elden giderdi we bassyr 3-nji, soňky 6 ýylda 5-nji gezek 2-nji ýer bilen kanagatlanmaly boldy.

Ozie 9-njy çempionlygyny gazanmagyndan soň bu ugurda watandaşy hem atdaşy Sebastien Löyb bilen deňleşdi. Dünýä Ralli çempionatynda finlýandiýaly sürüjiler Yuha Kankkunen bilen Tommi Makinen 4 gezek çempionlyk gazanyp, 3-4-nji orunlary paylaşýarlar.

Werstappeniniň 70-nji ýeňşi

Formula 1 boýunça möwsümiň 23-nji ýaryşy Kataryň Lusail şäherinde geçirildi. 57 aýlawdan ybarat bolan ýaryşda «McLaren» toparynyň awstraliýaly sürüjisi Oskar Piastri ilkinji hatardan bat alsa-da, «Red Bull» toparynyň niderland piloty Maks Werstappen ýeňiş gazandy. Ol ýaryşy 1 sagat 24 minut 38,241 sekuntta tamamlamagy başardy. Bu onuň şu möwsümdäki 7-nji, karýerasy boýunça-da 70-nji ýeňşi hökmünde hasaba alyndy. Ýaryşda «McLaren» toparyndan Piastri 2-nji orny eýeläp, ol ýeňijiden 7,995 sekunt yza galdy. Münberiniň üçünjilik basgançagyna bolsa «Williams» toparynyň ispan sürüjisi Kartos Saýns Junior çykdy. Sanawyň lideri «McLaren» toparynyň britan piloty Lando Norris bolsa 4-nji ýeri eýeledi. «Mercedes» toparynyň sürüjileri Kimi Antonelli bilen Jorj Russell 5-6-njy orunlary paylaşdylar.

Çempionlyk iň soňky ýaryşa galdy

Şuntlukda, möwsümiň tamamlanmagyna 1 ýaryş galand, çempionlyk ugrundan 3 sürüjiniň arasynda üiti göreş dowam edýär. 408 utugy bolan Norris 1-nji ýerde barýar. Piastriden 4 utuk öňe saýlanan Werstappen 396 utuk bilen 2-nji ýeri eýeleýär. 3-nji orna düşen Piastriň 392 utugy bar.

Çempiony kesgitlejek möwsümiň 24-nji we iň soňky ýaryşy 7-nji dekabrdan BAE-niň paýtagty Abu-Dabi şäherinde geçiriler. Bu ýaryşda Norris öňdäki 3 orny eýelän ýagdaýynda gürrüňsiz çempion bolýar. Ýa-da Norris Werstappenini çempionlygy üçin, onuň ýeňiş gazanyp, Norrisiň 4-nji ýa-da ondan aşakdaky orunlarda tamamlamagy gerek. Piastriň çempionlygy üçin bolsa Norrisiň 6-njy ýa-da ondan aşakdaky orunlary eýelemegi zerur. Piastri 2-nji bolup, Norris 10-njy, Werstappen 5-nji ýeri eýelesen, şonda-da awstraliýaly sürüji çempionlyk gazanar.

ÝYLYŇ ÝEŇIL ATLETIKAÇYLARY SAÝLANDY

Halkara ýeňil atletika federasiýasy üýllyň saýlama türgenleriniň mälüm etdi. Şol mynasypbetli Monakonyň merkezi Monte-Karto şäherinde geçirilen dabarada şwesiýaly syrykly bökmegiň ussady Armand Duplantis erkekleriň arasynda, amerikaly sprinter Sidni MakLafin-Lewron zenanlaryň arasynda 2025-nji üýllyň ýeňil atletikaçylary diýlip saýlandy.

Duplantis şu üýllyň dowamynda özüne degişli dünýä rekordyny 4 gezek täzelemegi başardy. Ol bu baýragy 3 gezek atan 2-nji ýeňil atletikaçy bolup, ondan öň ýamaýkaly Usain Bolt şeýle başarnyk görkezipdi. Duplantis 2020-nji, 2022-nji ýyllarda-da erkekleriň arasynda üýllyň ýeňil atletikaçysy diýlip saýlanypdy.

Şol bir wagtyň özünde, Duplantis şu üýlky dabarada erkekleriň arasynda meýdançadaky üýllyň ýeňil atletikaçysy baýragy bilenem sylaglandy.

Päsgeçlikli 400 metr hem-de 400 metr ýlgaw ýaryşlarynyň ussady Sidni MakLafin-Lewron

hem 2022-nji ýyldan soň bu baýraga 2-nji gezek laýyk görüldi. 26 ýaşundaky zenan türgen 400 metre ýlgamakda Dünýä çempionatynyň 42 üýllyk rekordyny täzeläpdi. Sidni MakLafin-Lewron zenanlaryň arasynda ýodadaky üýllyň ýeňil atletikaçysy baýragyna hem mynasyp boldy.

Dabaranyň dowamynda kenigaly ýlgajly Emmanuel Wanýoni (erkekleriň arasynda ýodadaky üýllyň ýeňil atletikaçysy), awstraliýaly Nikola Olisalagers (zenanlaryň arasynda meýdançadaky üýllyň ýeňil atletikaçysy), kenigaly Sebastian Sawe (erkekleriň arasynda stadionyň daşyndaky üýllyň ýeňil atletikaçysy), ispaniýaly Mariýa Peres (zenanlaryň arasynda stadionyň daşyndaky üýllyň ýeňil atletikaçysy), kenigaly Edmund Serem (erkekleriň arasynda üýllyň ösüp barýan üýldyz), hytaýly Çzan Sziale (zenanlaryň arasynda üýllyň ösüp barýan üýldyz) dürlü baýraklaryň ýeňijileri diýlip uglan edildi.

100 gola iň çalt ýeten futbolçy

Angliýanyň çempionatynda soňky 7 günüň dowamynda 13-14-nji tapgyryň duşuşyklary geçirildi. 13-nji tapgyrda «Lidsi» (3-2) kynlyk bilen ýeňen Mançester Siti topary Londonda «Fulham» bilen duşusy, oýunda 9 gol hasaba alyndy. Çekeleşikli geçen duşuşykda

«Mançester Siti» 54 minutda 5-1 hasabynda öňe saýlandy. Şäherlileriň gollaryny Holann (17), Reynders (37), Foden (44, 48) hem-de Sander Berge (54 ö.d.) geçirdi. Ýer eýeleri «Fulham» toparynda bolsa Smit-Rowuň (45+2), Aleks Iwobiniň (57) hem-de Çukwuzeniň (72, 78) gollary ýerşe ýetmedi. Foden soňky 2 duşuşykda 4 gezek tapawutlandy.

Duşuşykda hasaby açan Erling Haalandnyň «Premier Ligada» geçiren gollarynyň sany 100-e ýetdi. Norwegiýaly ýyldyz hüjümcä 100 gola ýetmek üçin 111 oýun gerek bolup, ol bu ugurda Alan Şireriň rekordyny täzeledi (124 oýunda 100 gol). Ýagny APL-de bu görkezijä iň çalt ýeten futbolçy rekordynyň täze eýesi bolan Holann 100 gol salan 35-nji futbolçy hökmünde hasaba alyndy. Holann APL-de 22 klubüň derwezesinden gol geçirmeği başardy. Ol iň köp goly «Wulwerhemptonyň» derwezesinden geçirip, Holann «Mançester Sitiňiň» bu klub bilen duşuşan

bir London derbisinde «Brentfordy» Merinonyň hem-de Sakanyň gollary esasynda 2-0 hasabynda ýeňdi. «Çelsi» bolsa 14-nji tapgyrda myhmançylykda «Lids Yunaytedden» 3-1 hasabynda utuldy. Çempion «Liwperü» 13-nji tapgyrda myhmançylykda West Hamy» Isakynyň hem-de Gakponynyň gollary esasynda 2-0 hasabynda ýeňdi. 14-nji tapgyrda bolsa öz meýdançasyna «Sanderland» bilen 1-1 hasabynda deňme-deň oýnady. 13-nji tapgyrda «Wulwerhemptony» 1-0, soňra myhmançylykda «Braytony» garsydaşynyň 2-0 öňe geçendigine garamazdan, 4-3 hasabynda ýeňen «Aston Willa» 3-nji orna beýgeldi.

«Barselona» birinjilige beýgeldi

Ispaniýanyň çempionatynda sanawyň lideri «Barselona» 1-nji orna beýgeldi. Katalonlar öz meýdançasyna «Alawes» bilen duşuşyp, myhmanlar entek 1-nji minut hem dolmanka Ibaniesiň goly bilen öňe saýlandy. Ýöne ýer eýeleri dessine Ýamalyň goly esasynda hasaby deňlemegi başardy. Soňlugy bilen Dani Olmo 2 gezek tapawutlanyp, «Barselona» 3-1 hasabynda ýeňiş gazandy. «Real Madrid» bolsa «Žironanyň» myhmany bolup, olara ýeňiş gazanmak ba-

şartmady. Madridiler 3 tapgyrdan bäri duşuşyklaryny myhmançylykda geçirip, şolaryň üçüsünde-de deňme-deň oýnady we zerur bolan 6 utugy ýitirdi. «Atletiko Madrid» öz meýdançasyna-da «Owiedony» Aleksander Sörlotyň 16-njy we 26-njy minutlarda geçiren gollary esasynda 2-0 hasabynda ýeňdi. Andalusy derbisinde «Betis» myhmançylykda «Sewiliýadan» Fornals hem-de Altmiranyň gollary bilen 2-0 hasabynda üstün çykdy. Çekeleşikli geçen oýunda «Wilýarreal» myhmançylykda «Real Sosiedady» Moleýronyň 90+5-nji minutda salan goly bilen 3-2 hasabynda utup, ýeňişli ýörisini dowam etdirýär.

Geljek ýylyň ýanwar aýynda geçiriljek Super Kubogy duşuşyklary sebäpli 19-njy tapgyryň 2 duşuşygy wagtyndan öň oýnaldy. Şolarda «Barselona» öz meýdançasyna «Atletiko Madridi» 3-1 hasabynda ýeňdi. Duşuşykda Baenanyň (19) goly bilen ilkinji bolup hasaby myhmanlar açsa-da, ýer eýeleri Rafiniýa (26), Olmo (65), Torresiň (90+6) gollary bilen ýeňişini baýram etdi. Duşuşykda 36-njy minutda Lewandowski 11 metrlik jerime urgusyndan dürs peýdalanyp bilmedi. «Real Madrid» bolsa myhmançylykda «Atletik Bilba» bilen duşusy, 3-0 hasabynda ýeňiş gazandy. Çempionatda 3 oýundan soň 3 utuk alan «Realyň» gollarynyň 2-sini Kilian Mbatpe (7, 59), beýlekisini bolsa Kamawinga (42) derwezä girizdi.

Kubok ýaryşlary

► Italiýanyň Kubogy ýaryşynda 1/8 finalyň 4 duşuşygy geçirilip, esasy dalaşgärleri çärýek finala çykdy. «Yuwentus» «Udinezeni» 2-0 (Palma 23 ö.d., Lokatelli 68 p), «Atalanta»

«Jenoany» 4-0 (Džimsiti 19, De Roon 54, Paşaliç 82, Ahanor 90+), «Inter» «Wenesiýany» 5-1 (Džur 18, Esposito 20, Turam 34, 51, Bonni 76 – Sagradi 66) hasaplar bilen ýeňdi. «Napoli» bolsa «Kaliarini» esasy wagty deňlikde tamamlanan oýunda 11 metrlik jerime urgularynyň netjesinde ýaryşdan çykarmagy başardy (1-1, 9-8 p).

► Germaniýanyň Kubogy ýaryşynda 1/8 finalyň oýunlary geçirilip, çempionatda utulan «Baýer» myhmançylykda

«Borussiya Dortmundy» Mazanyň 34-nji minutdaky goly bilen ýeňdi we güýçli garsydaşyny ýaryşdan çykardy. «Bawariya» Berlinde «Union bilen duşuşygy 3-2 hasabynda ye-

niş gazanan münhenlileriň 2 pökgüsi awtogol boldy. Duşuşykda ýer eýelerinden Kuerfeld (40 p, 55 p), myhmanlarda Anshah (12 ö.d.), Keyn (24), Leite (45+4 ö.d.) tapawutlandy.

► 1/8 finalyň duşuşyklary: Herta – Katzerslautern: 6-1, Borussiya M – Sankt-Pauli: 1-2, Leipzig – Magdeburg: 3-1, Borussiya D – Baýer: 0-1, Fraýburg – Darmstadt: 2-0, Bohum – Ştutgart: 0-2, Hamburg – Holştajın Kiel: 1-1 (2-4 p), Union Berlin – Bawariya: 2-3.

90-njy minutdan soň gelen ýeňişler

Germaniýanyň çempionatynda 12-nji tapgyrda 90-njy minutdan soň geçirilen gollar köp bolup, şol

Weieranyň goly esasynda ýeňişini baýram etdi. «Ayntraht» bolsa öz meýdançasyna «Wolfsburgy» kabul edip, Baţsuajiniň 90+6-njy minutda 11 metrlik jerime urgusynda salan goly bilen ýeňilşiden halas boldy. «Baýer» bilen «Borussiya Dortmund» toparlarynyň arasyndaky oýunda myhmanlar 2-1 hasabynda ýeňiş gazandy.

Liderlik gezegi «Milanda»

► Italiýanyň çempionatynda bassyr 4 tapgyrdan bäri sanawyň lideri üýtgap gelýär. Geçen tapgyrda «Interi» iň kiçi hesap bilen ýeňen «Milan» öz meýdançasyna «Lasiolar» Rafael Leanyň 51-nji minutda geçiren ýeke-täk goly esasynda ýeňişini baýram etdi. Yzly-yzyna 3

gollar toparlara ýeňiş getirdi. Sanawyň ýeňilşsiz lideri «Bawariya» öz meýdançasyna «Sankt-Pauli» topary bilen duşuşyp, myhmanlar 6-njy minutda Huntodžiniň goly bilen öňe geçdi. Ýer eýeleri 44-nji minutda Gerregronnyň takyk urgusy bilen hasaby deňläp, olara ýeňiş gollaryny 90-njy minutdan soň geçirmek başardy. Şonuň ýaly «Haýdenhaým» myhmançylykda «Union Berlini» ýer eýeleriniň öňe geçendigine garamazdan, 90-njy minutdan soň geçiren gollary bilen ýeňmegiň hötödesinden geldi. Öz meýdançasyna «Ştutgart» bilen duşuşan «Hamburg» hem 90+4-nji minutda

PREMIER LEAGUE (14) – 31 gol

Bornmut–Ewerton: 0-1 (Grif 78), Fulham–Man. Siti: 3-5 (Smit Row 45+2 Iwob 57, Çukwuzene 72, 78 – Holann 17, Reynders 37, Foden 44, 48, Berge 54 ö.d.), Nykasi–Totthenam: 2-2 (Gimareys 31, Gordon 86 p – Romero 78, 90+5), Arsenal–Brentford: 0-1 (Mennio 11, Saka 90+1), Börm–K. Palas: 0-1 (Munio 44), Brayton–Aston Willa: 2-4 (Wan Hekke 9, 83, Pau Torres 29 ö.d. – Wolkins 37, 45+7, Onana 60, Malen 78), Lulwerhempton–N. Forest: 0-1 (Žesus 72), Lulwerhempton–Sanderland: 1-1 (Mukole 81 ö.d. – Tabi 67), Lids–Çelsi: 3-1 (Björn 6, Tanaka 43, Kalwet–Yunus 72 – Padru Neto 50), M. Yunayted–West Ham

LA LIGA (14) – 25 gol

Hetafe–Ege: 1-0 (Arambari 56), Majorka–Ossuna: 2-2 (Munli 62 p, 66 – Paul Garsia 82, Boyomo 90+2), Barselona–Alawes: 3-1 (Yamal 8, Olmo 26, 90+3 – Ibanies 21), Lewante–Atletik: 0-2 (Navarro 3, Niko Williams 44), Atletiko–Owiedo: 2-0 (Sriot 16, 26), R. Sosiedad–Wilýarreal: 2-3 (Soler 60, Barreneçaga 87 – Ajose Peres 31, Moleýro 57, 90+3), Sewilya–Betis: 0-2 (Fornals 54, Almiria 69), Selta–Españyol: 1-1 (Kike Garsia 87), Žirona–Real Madrid: 1-1 (Unai 45 – Mbatpe 87 p), R. Wallekano–Walensiýa: 1-1 (Mendi 37 – Diego Lopes 64)

SERIE A (13) – 23 gol

Komo–Sassuolo: 2-0 (Dukikas 14, Moreno 53), Parma–Udineze: 0-2 (Zanichio 11, Dewis 65 p), Jenoa–Werona: 2-1 (Kolombo 40, Torsbyu 62 – Belgali 21), Yuwentus–Kaliari: 2-1 (Yldyz 27, 45+1 – Esposito 26), Milan–Lasio: 1-0 (Rafael Leao 51), Lecce–Torino: 2-1 (Kulibali 20, Banda 22 – Adams 57), Pisa–Inter: 0-2 (Lautara Martines 69, 83), Atalanta–Fiorentina: 2-0 (Kossunu 41, Lukman 51), Roma–Napoli: 0-1 (Neres 66), Bolonyä–Kremoneze: 1-3 (Orsolini 45+3 p – Payjero 31, Wardi 34, 50)

BUNDESLIGA (12) – 24 gol

Borussiya M–Leipsig: 0-0, Hoffenhaijm–Augsburg: 3-0 (Ture 16, Burger 26, Seizger 45 ö.d.), Union Berlin–Haydenhaijm: 1-2 (Hedra 43 – Šimmer 90, Šopper 90+5), Werder–Köln: 1-1 (Fridl 22 – El Mala 90+1), Bawariya–Sankt-Pauli: 3-1 (Gerreyo 44, Diaz 90+3, Jekson 90+6 – Huntodž 6), Baýer–Borussiya D: 1-2 (Kofane 83 – Anselmino 41, Adejemi 65), Hamburg–Ştutgart: 2-1 (Glates 17, Weira 90+4 – Udanaw 54), Ayntraht–Wolfsburg: 1-1 (Başguý 90+6 p – Zentler 67), Fraýburg–Mayns: 4-0 (Kübler 12, Grifo 26, Manzambi 50, Osterhage 90)

LIGUE 1 (14) – 22 gol

Mets–Renn: 0-1 (Ronzie 22), Monako–PSŽ: 1-0 (Minamino 68), Pariz–Oser: 1-1 (Kabbal 32 p – Diamonde 40), Marsel–Tuluza: 2-2 (Pajşao 66, Hjoýberg 74 – Emerson 1-2, Idalgo 90+2), Starsbur–Brest: 1-2 (Amo-Ameyo 11 – Del Kastilyo 55 p, Manietti 82), Lorýan–Nissa: 3-1 (Aberzal 31, Sumano 45+2, 53 – Awom 12 ö.d.), Le Hawr–Lill: 0-1 (Ilgarn 88), Anžs–Lanz: 1-2 (Jilibrin 76 – Towen 45, 74), Lion–Nant: 3-0 (Abner 51, Satriano 70, 77)

ANGLIYAN TOPARLARININ "PREMIER LİG"İNDE						
Or.	TOPARLAR	O	Y	D	P	U
1	ARSENAL	14	10	3	1	27,7
2	MAN. SİTİ	14	9	1	4	32,16
3	ASTON VİLLA	14	8	3	3	20,14
4	ÇELSİ	14	7	3	4	25,15
5	KRİSTAL PALAS	14	6	5	3	18,11
6	SANDERLAND	14	6	5	3	18,14
7	BRATON	14	6	4	4	24,20
8	LİVERPUL	14	7	6	1	21,21
9	N. YUNAYTED	14	6	3	4	21,20
10	EWERTON	14	6	3	5	15,17
11	TOTTENHAM	14	5	4	5	23,18
12	NYKASL	14	5	4	5	19,18
13	BRENTFORD	14	5	2	7	21,22
14	BORNMUT	14	5	4	5	21,24
15	FULHAM	14	5	2	7	19,22
16	N. FOREST	14	4	3	7	14,22
17	LİDS	14	4	2	8	16,24
18	WEST HAM	13	3	2	8	15,27
19	BORNI	13	3	1	10	15,28
20	W. HEAPTON	14	0	2	12	7,29

Or.	İn köp pökgi geçirenler:	
1	Erling HOLAND (Mançester Siti)	15
2	Igor TIAGO (Brentford)	11
3	Dani WELBEK (Brayton)	7
4	Zan-Filip MATEA (K. Palas)	7
5	Antuan SEMENYO (Bornmut)	6

İSPANYA LİGİ						
Or.	Toparlar	O	Y	D	P	U
1	Real Madrid	13	10	2	1	28-12
2	Barcelona	13	10	1	2	36-15
3	Wilyareal	13	9	2	2	26-11
4	Atletiko M.	13	8	4	1	25-11
5	Betis	13	5	6	2	20-14
6	Espanyol	13	6	3	4	17-16
7	Hetafe	13	5	2	6	12-17
8	Atletik B.	13	5	2	6	12-17
9	R. Sosiedad	13	4	5	4	17-18
10	Elçe	13	3	7	3	15-16
11	Sevilla	13	5	1	7	19-21
12	Selta	13	3	7	3	16-18
13	R. Wallekano	13	4	4	5	12-14
14	Alaves	13	4	3	6	11-12
15	Walensiya	13	3	4	6	12-21
16	Madorka	13	3	3	7	13-20
17	Osakuna	13	3	2	8	10-16
18	Zirona	13	2	5	6	12-25
19	Levante	13	2	3	8	16-24
20	Owiedo	13	2	3	8	7-20

Or.	İn köp pökgi geçirenler:	
1	Kilian MBAPPE (Real Madrid)	16
2	Robert LEWANDOWSKI (Barselona)	8
3	Wesley MURKIS (Majorka)	8
4	Ferran TORRES (Barselona)	8
5	Hulian ALWARES (Atletiko)	7

ITALYAN TRİYFENİKLERİ (SERİ A)							
Or.	Toparlar	O	Y	D	P	U	P
1	MILAN	13	8	4	1	19,9	28
2	NAPOLI	13	9	1	3	20,11	28
3	INTER	13	9	0	4	28,13	27
4	ROMA	13	9	0	4	15,7	27
5	BOLONYA	13	7	3	3	22,11	24
6	KOMO	13	6	6	1	19,7	24
7	YUWENTUS	13	6	5	2	17,2	23
8	LASIO	13	5	3	5	15,10	18
9	UDINEZE	13	5	3	5	14,20	18
10	KREMONNEZE	13	4	5	4	16,17	17
11	SASSUOLO	13	5	2	6	16,16	17
12	ATLANTA	13	3	7	3	16,14	16
13	TORINO	13	3	5	5	12,23	14
14	LECCE	13	3	4	6	10,17	13
15	KALIARI	13	2	5	6	13,19	11
16	JENOA	13	2	5	6	13,20	11
17	PARMA	13	2	5	6	9,17	11
18	PISA	13	1	7	5	10,18	10
19	FIORENTINA	13	0	6	7	10,21	6
20	VERONA	13	0	6	7	8,20	6

Şu gün Dünýä Kubogy 2026-nyň bijeleri çekilýär

Geleş ýylyň tomsunda ilkinji gezek 3 ýurduň – Demirgazyk Amerika döwletleri Meksikadaky ABŞ-nyň hem-de Kanadanyň bilelikde guramagynda geçiriljek 23-nji FIFA Dünýä Kubogynyň saýlama duşuşyklarynyň toparçalaýyn tapgyry tamamlandy. Ilkinji gezek 48 ýygynyň gatnaşjak iň uly futbol ýaryşynyň 42 topary häzirligke belli bolup, galan 6-sy geleş ýylyň mart aýynda kesgitteler. Şeýle-de, şu gün Dünýä Kubogy 2026-nyň toparçalarynyň bijeleri çekiler.

Gatnaşýan ýygynyň 32-den 48-e çykarýlmagy bilen baglanyşykly, çempionata ilkinji gezek wekilçilik etjek toparlaryň bolşy ýaly, futbolýň öňdebaryjy ýurtlarynyň arasynda çempionatyň daşynda galanlary-da bar.

Gattuzonyň zeýrenji

● Dünýäniň 4 gezek çempiony Italiýanyň ýygyny toparçasyna Norwegiýanyň ýygyny-na hötde gelip bilmän, 2 oýunda-da ýeňiş sezewar boldy we pleý-off tapgyryna galdy. Başgaça aýdylanda, soňky 2 Dünýä Kubogynyň daşynda galan italýanlaryň bu şowsuz statistikasynyň uzly-uzyna 3-nji gezek hem gaýtalanmagy mümkin. Italiýanyň milli ýygynyň täre tälimçisi Jennaro Gattuso saýlama tapgyryň geçiriliş tertibinden zeýrenip: — 1990-njy ýylda Afrikadan 2 ýygyny gatnaşýardy, indi olaryň sany 8-e ýetdi. Şol bir wagtyň özünde öňler UEFA-nyň saýlama tapgyrynda 2-nji orny eýelänter hem gidýärdi. Geçiriliş ulgamy o diýen ka-

nagatlanarly däl. Mysal üçin, Günorta Amerikanyň 10 ýygynyň 6-sy Dünýä Kubogyna gatnaşýar, 7-nji toparýň hem pleý-offdan gatnaşmak mümkinçiligi bar. Ýewropanyň 55 ýygynyň 16-sy ýaryşa alýnýar. Meniň pikirime, FIFA bu meselä seretmelikä diýýärin – diýip, beýanat berdi.

Çempionata ilkinji gezek gatnaşýan ýurtlaryň sany 4-e deň bolup, olaryň 2-si Aziýadan Özbegistanyň hem-de Iordaniýanyň ýygyny, beýlekileri-de Afrikadan Kabo Werdeniň we Demirgazyk we Merkezi Amerika, Karibler sebitinden Kúrasaonyň ýygynydyr. Kabo Werdeniň ýygyny Dünýä Kubogyna gatnaşjak iň az ilatly ýurt bolupdy. Ýöne olaryň bu rekordy uzak dowam etmän, 155 müň ilatly Kúrasao döwletiniň milli ýygyny rekordyň täze eýesi boldy.

28 ýyllık arakesme tamamlandy

● Dünýä Kubogy 2026-a gatnaşýan ýurtlaryň 3-si soňky gezek 1998-nji ýylda Fransiýada geçirilen çempionata wekilçilik edipdiler. Olar Ýewropa ýurtlary bolan Norwegiýadur Şotlandi-

ýanyň hem-de Awstriýanyň ýygynydyr. Düzümde Holann, Edegor, Sörtlot ýaly ýyldyz oýunçylary bolan Norwegiýanyň ýygyny soňky gezek çempionata gatnaşanda, şol oýunçylaryň käbirleri entek dünýä hem inmändi. Norwegiýanyň ýygyny toparçada başdan-aýak erjet oýun görkezip, Italiýa ýaly güçli ýygyny 2 ýerde-de ýeňmegi başardy we 28 ýyllık arakesmäni tamamlady. Edil şonun ýaly britan futbolynyň wekili Şotlandiýanyň ýygyny, esasan hem, soňky oýunlarda has erjellik görkezip, 28 ýyldan soň futbolýň iň uly baýramçylygynyň wekili bolmagy başardy. Şotlandlaryň bu başarnygyna toparýň ýyldyzy Skott Mak-

Tomineýiň goşandyňyň diýseň uly bolandygyny aýratyn bellemek gerek. Çärjek asyr gowrak wagtdan bäri Dünýä Kubogyna gatnaşmagy arzuw edip gelýän Awstriýanyň futbolçylaryna hem ahyrly maksatlaryna ýetmek başarddy. Norwegiýa taryhynda 4-nji, Şotlandiýa bilen Awstriýa bolsa 9-njy gezek Dünýä Kubogyna gatnaşýar. Şeýle-de, Şotlandiýanyň ýygyny 7-nji gezek Angliýanyň ýygyny bilen bilelikde wekilçilik eder. Yeri gelende bellesek, Şotlandiýanyň ýygyny 1950-nji ýyldaky Dünýä Kubogyna-da gatnaşmaga hukuk gazanypdy, ýöne dürli sebäplere görä, çempionatda oýnamakdan ýüz öwrüpdü.

Iň az ilatly ýurt

● Ýaryşyň Demirgazyk Amerikadaky 3 ýurtta geçirilmegi KONKAKAF sebitinden goşmaça 3 ýygyny hem mümkinçilik döredti. KONKAKAF-nyň esasy toparlarynyň ýer eýesi bolmagy beýleki pesrāk toparlar üçin ýollanma almaga pursat boldy. Netijede, Kúrasao ýaly köpleriň adyny hem ilkinji eşiđ-ýän ýurdy indiki ýyl geçiriljek çempionata gatnaşar.

Soňky gezek 1974-nji ýylda gatnaşypdy

● KONKAKAF-dan ýollanma alan ýene bir ýygynyň bolsa Gaitiniň milli toparydyr. Ykdysady babatda ýeňil bolmadyk günleri başdan geçirýän Gaitiniň futbol boýunça milli topary mundan öň bir gezek Dünýä Kubogyna wekilçilik edipdi. 1974-nji ýyldaky çempionata gatnaşan Gaitiniň ýygyny 52 ýyldan soň futbolýň iň uly baýramçylygyny-

da orun alar. Panamanyň ýygyny hem mundan öň diňe 2018-nji ýyldaky çempionata gatnaşypdy we bu olaryň 2-nji synanyşygy bolar.

Afrikadan yklymyň güýçli ýygynylyryndan Nigeriýanyň, şol sanda Kamerunyň gatnaşmaly çempionatyna Kabo Werdeniň ýygyny ilkinji gezek wekilçilik eder. Şol sanda mundan öň soňky gezek 2010-njy ýylda ýer eýesi hökmünde gatnaşan Günorta Afrikanyň milli topary hem 16 ýyllık arakesmeden soň futbol janköýlerini begendirmegi başardy.

Aziýadan 2 debýutant

● Aziýadan 2 sany milli topar debýutant bolup, olaryň biri Özbegistanyň, beýlekisi-de Iordaniýanyň milli ýygynylyrydyr. 2022-nji ýylda ýer eýesi hök-

münde ilkinji gezek Dünýä Kubogyna wekilçilik eden Katarýň ýygynylyry bu sapa saýlama tapgyryndan gatnaşmagy başardy. Gatnaşýan galan toparlar bolsa, käbirleri wagtal-wagtal arakesme berse-de, yzygiderli çykyş edip gelýän ýygynylyrdy.

Iň netijeli futbolçy Holann

● Saýlama tapgyrynda ähli yklymlary hasaba alanynda, Erling Holann 16 gol bilen iň netijeli oýunçy boldy. Katarly Almoez Ali 12, alžirli Mohamed Amura, eýranly Mehdi Taremi, koreýaly Son Hyn Min 10, müsürli Mohamed Salah, Taze zelandiýaly Kris Wud hem-de Iordaniýaly Ali Owan 9 gol geçirdi.

Pleý-off tapgyry

● Pleý-off tapgyrlary barada hem belläp geçsek, Ýewropadan 16 ýygyny 4 orun üçin bäsleşer. 2 oýunda üstün çykan 4 ýygyny final tapgyryna goşular. Şolaryň arasynda Italiýanyň, häzirki wagtda ýyldyzlary köp bolan Türkiýäniň, şol sanda UEFA Milletler Ligasynyň başarnygy esasynda goşulan Şwesiýanyň, lideri soňky 2 oýunda Şotlandiýa aldyran Daniýanyň ýygynylyry hem bar. Yklymlararasý pleý-off duşuşyklarynda-da Afrikadur Aziýanyň wekilleri diňe bir duşuşyk geçirerler. Ýagny şol wagtky ady Zair bolan Kongo DR-niň ýygynylyry mundan öň diňe 1974-nji ýyldaky çempionata, Yragyň ýygynylyry bolsa 1986-njy ýyldaky Dünýä Kubogyna gatnaşypdy. Kongo DR-niň ýygynylyrynyň garşydaşy Ýamaýkanyň ýa-da Taze Kaledoniýanyň ýygynylyry bolar. Yragyň ýygynylyry bolsa Boliviýa ýa-da Surinamnyň milli topary bilen duşuşar.

Käbir statistikalr

● Dünýä Kubogy ilkinji gezek 3 ýurtta geçirilýär. Çempionat geleş ýylyň 11-nji iýunynda başlap, 19-njy iýulynda tamamlanar. 16 şäherde geçiriljek çempionatyň guraýjylarynyň biri bolan Meksika Dünýä Kubogyny 3-nji gezek kabul eder. Meksika Dünýä Kubogyny 3 gezek guran ilkinji ýurt bolar.

Braziliýanyň ýygynylyry 23-nji gezek Dünýä Kubogyna gatnaşyp, sambaçylar ähli çempionata wekilçilik eden ýeke-täk topardyr.

Soňky gezek 1950-nji ýylda, ondan öňem 1930-njy ýylda gatnaşmadyk Germaniýanyň

ýygynylyry bassyr 19-njy, umumylykda 21-nji gezek Dünýä Kubogyna çykyş eder.

Häzirki çempion Argentina bassyr 14-nji, umumylykda 19-njy gezek çempionata wekilçilik eder. Ispaniýa uzly-uzyna 13-nji, Koreýa Respublikasynyň milli topary-da 11-nji gezek çempionata gatnaşar.

Çempionlygynyň dalaşgärlerinden Fransiýadur Angliýanyň ýygynylyry, şol sanda Ýaponiýanyň ýygynylyry bassyr 8-nji ýola Dünýä Kubogyna oýnar.

Häzirki wagtda belli bolan 42 ýygynylyry 26-sy Katar 2022-ä hem gatnaşypdy.

Bije çekiliş paýtagtda

● Toparçalaryň bije çekiliş dabarasý şu gije geçiriler. ABŞ-nyň paýtagty Waşingtondaky «Kennedy Center» binasynda geçiriljek bije çekilişe Rio Ferdinanor, Weýn Gretski, Tom Bredi, Eli Manning, Şakil O'Nil, Aaron Jaj, Kewin Hart, Heýdi Klum, Denni Ramires, Nikol Şerzinger, Andrea Boçelli, Robbi Williams ýaly tutuş dünýäde tanýlan dürli ugurlaryň wekilleriniň hem gatnaşmagyna garaşylýar. Bije çekiliş dabarasý Aşgabat wagty bilen 22:00-da başlanar we birnäçe teleaýlym arkaly halk köpçüligine ýetiriler.

1-nji torba: Kanada, Meksika, ABŞ, Ispaniýa, Argentina, Fransiýa, Angliýa, Braziliýa, Portugaliýa, Niderlandlar, Belgiýa, Germaniýa.

2-nji torba: Horwatiýa, Marokko, Kolumbiýa, Urugwaý, Şwesiýa, Ýaponiýa, Senegal, Eýran, Koreýa Respublikasy, Ekwador, Awstriýa, Awstraliýa.

3-nji torba: Norwegiýa, Panama, Müsür, Alžir, Şotlandiýa, Paragwaý, Tunis, Kot-d'Iwuar, Özbegistan, Katar, Saud Arabystany, Günorta Afrika.

4-nji torba: Iordaniýa, Kabo Werde, Gana, Kúrasao, Gaiti, Taze Zelandiýa, UEFA pleý-offuň ýeňijileri (A, B, C, D), Yklymlararasý pleý-offuň ýeňijileri (1, 2).

Gazetiň sport syňgysy.

Soňky 7 ýylda 3-nji gezek

Günorta Amerikanyň Çempionlar Ligasy bolan Libertadores Kubogy ýaryşynda ýene-de Brazil kluby çempionlyk gazandý. Perunyň paýtagty Limadaky «Monumental» stadionynda oýnalan finalda Braziliýanyň 2 kluby — «Flamengo» bilen «Palmeiras» toparlary duşdy. Çekeleşikli geçen oýna argentinaly Dario Herrera eminlik etdi.

Oýnuň 1-nji ýarymynda hasap açylmady. 2-nji ýarymda, has takygy, duşuşygyň 67-nji minutynda burçdan ýerine ýetirilän urguda topy kellesi bilen derwezä girizen Danili hasaby açdy. Karýerasy boýunça «Porto», «Real Madrid», «Manchester Siti», «Yuentus» ýaly klublarda oýnan 34 ýaşyndaky terjibeli go-ragçynyň geçiren goly duşuşygyň ýeňişini kesgittedi. Şeýlelikde, 1-0 hasabynda ýeňiş gazanan «Flamengo» topary 4-nji gezek Libertadores Kubogynyň ýeňijisi boldy. Soňky 7 ýylda 3-nji gezek

kubogy eýelän riolary mundan öň 1981-nji, 2019-njy, 2022-nji ýyllarda ýeňiş gazanypdy. Toparyň soňky gazanan 3 çempionlygynyň hersiniň arasynda 2 ýyl bolmagy aýratyn bellemäge mynasypdyr. «Flamengo» topary 2019-njy ýylda-da Limadaky «Monumental» stadionynda 2-nji çempionlygyny gazanypdy. «Flamengo» topary bilen «Palmeiras» topary 2021-nji ýylda-da duşuşypdylar we şonda «Palmeiras» 2-1 hasabynda ýeňiş gazanypdy. 7 ýyldan bäri kubogy Brazil klublary eýeläp (7 finalyň 5-sinde 2 Brazil topary duşuşdy), bu ýurduň wekilleri umumylykda 25-nji gezek Libertadores Kubogyny asmana göterdi. Ýagny olar bu görkeziji boýunça argentin klublary bilen deňleşdi. Brazil klublary bu ýaryşda 20 gezek 2-nji orny eýelediler. Bu görkeziji argentin toparlary üçin 13-e deňdir.

Futbolçylykda hem-de tälimçilikde

● Düzümde Žoržinio, Emerson Roýal, Danilo, Aleks Sandro, Bruno Henrike, Saul Nigues, Samuel Lino, De Arras-kaeta ýaly ýyldyz oýunçylaryň çykyş edýän «Flamengo» toparyna ozalky futbolçy Filipe Luis tälim berip, 40 ýaşyndaky hü-närmen geçen ýylyň sentýabrynda bu wezipä bellenipdi. Klub onuň tälimçiliginde Braziliýanyň Kubogyny, Super Kubogyny hem-de Kariokanyň çempionlygyny gazanyp, bu onuň 4-nji kubogydyr. «Atletiko Madrid», «Çelsi» ýaly klublarda oýnan Filipe Luis geçen ýylyň ýanwarýnda «Flamengonyň» U17, iýun aýynda-da U20 toparyna tälim beripdi. Filipe Luis «Flamengonyň» Libertadores Kubogyny gazanan 2019-njy we 2022-nji ýyllarynda toparda çykyş edýärdi. Şunlukda, Filipe Luis Libertadores Kubogyny hem futbolçy, hem-de tälimçi hökmünde gazanan 9-njy şahsýet hökmünde hasaba alyndy.

Iň köp asist eden futbolçy

● Duşuşykda toparynyň 3-nji golunyň pasyny beren argentinaly ýyldyz oýunçy Lionel Messiniň asistleriniň sany 405-e ýetdi. Şunlukda, 38 ýaşyndaky oýunçy resmi ýagdaýda hasaba alnan maglumatlar esasynda, futbolýň taryhynda iň köp asist eden futbolçy bolmagy başardy. Bu ugurda wengriýaly meşhur futbolçy Ferenç Puşkaşy yzda galdyran Lionel Messi mundan öňki duşuşykda-da 1 gol geçirip, 3 asist edipdi.

Günbatar Konferensiýada bolsa «Wankuwer Waýtkäps» topary çempionlyk gazandý. Kanadanyň Wankuwer şäheriniň wekili finalda «San Diego FK» toparyndan Braýan Waýtyň (8, 45+2) hem-de Pablo Sisniganyň (11, 6.d.) gol-lary esasynda 3-1 hasabynda üstün çykdy.

Germaniýaly meşhur futbolçy Tomas Müllerin çykyş edýän «Wankuwer Waýtkäps» topary bilen «Inter Maýami-niň» arasyndaky MLS Kubogynyň final duşuşygy 6-njy dekabrdan 7-nji dekabra geçilýän gije 00:30-da başlap, oýun «Inter Maýami-niň» stadiony «Chase Stadium»-da oýnalar. Iki topar hem 30-njy sapa geçirilýän MLS Kubogynyň finalynda ilkinji gezek duşuşyk geçirer.

34 ýyldan soň çempion boldy

Norwegiýanyň çempionaty «Eliteserien»-de çempion soňky tapgyrda belli boldy. 30-njy tapgyrda sanawny lideri «Wiking» topary öz meýdançasynda «Walerenga» toparyny 5-1 hasabynda ýeňiş sezewar etdi. Yer eýelerine hem ýeňiş, hem-de çempionlyk getiren gollary Austbo, Roset, Tripiç, Haurgen hem-de Askildsen geçirdi. Şeýlelikde, «Wiking» topary

utugyny 71-e çykaryp, soňky 2 ýylyň çempiony «Bude-Glimt» bilen arasyndaky 1 utuklyk aratapawudy saklamagy başardy. Netijede, «Wiking» topary 1991-nji ýyldan, ýagny 34 ýyllık arakesmeden soň taryhyndaky 9-njy çempionlygyny baýram etdi. 2021-nji ýylda we geçen möwsümde 3-nji orny eýeläp, çempionlygy buşlan «Wiking» topary mundan öňki 8 çempionlygyny 1958-nji, 1972-nji, 1973-nji, 1974-nji, 1975-nji, 1979-njy, 1982-nji hem-de 1991-nji ýyllarda gazanypdy.

Soňky 5 ýylda 4 gezek çempionlyk gazanan «Bude-Glimt» topary bu sapa 2-nji ýer bilen oňrut etmeli bolar. «Wiking» topary täze möwsümde Çempionlar Ligasyna pleý-off tapgyryndan, «Bude-Glimt» bolsa 2-nji saýlama tapgyryndan gatnaşar.

81-nji möwsümi tamamlanan Norwegiýanyň çempionatýnda «Rosenborg» toparynyň 26 çempionlygy bolup, olar bäsdeşlerinden ep-esli öňde barýar. Soňky sapa 1961-nji ýylda çempionlyk gazanan «Fredrikstad» bilen «Wikingiň» 9 çempionlygy bar. «Molde», «Lilleström», «Walerenga» toparlary 5, «Bude-Glimt» topary hem 4 gezek çempion bolmagy başardy. Çempionatda jemi 17 klub çempionlyk gazandý.

Messi 47-nji kubogyny gazandý

ABŞ-nyň çempionaty MLS-de adaty möwsümi 3-nji orunda tamamlan «Inter Maýami» topary Gündogar Konferensiýasynyň çempionlygyny gazandý. Gündogar Konferensiýanyň finalynda «Nýu York FK» toparyny 5-1 hasabynda ýeňen «Inter Maýami» ilkinji gezek bu kubogy eýelemegi

başardy. Duşuşykda toparýň gollarynyň 3-sini argentinaly Tadeo Allende, beýlekileri Silwetti bilen Segowiýa öz atlarýna ýazdyrdylar. Bu ýeňiş Lionel Messiniň karýerasyndaky 47-nji kubok hökmünde hasaba alyndy.

Gazetiň kagyz nusgasyna nähili ýazylyp bolar?

«Türkmenpoçtanyň» islendik şahamçasyna ýüz tutmak arkaly abuna ýazylyp bilersiňiz.

Gazetiň elektron nusgasyna nähili ýazylyp bolar?

ABONENT BOL

zaman.turkmenistan.com.tm saýtynyň ýokarsyndaky ABONENT BOL düwmesine basmak arkaly.

Gazetiň hepdelik PDF nusgasyny nädip alyp bolar?

PDF

zaman.turkmenistan.com.tm saýtyndaky ZAMAN TÜRKMENISTAN PDF düwmesine ýa-da turkmenmelbogat.gov.tm saýtynda «Pudak gazet-žurnalary» bukjasyny saýlap Abuna ýazý! düwmesine basmak arkaly.

Gazetiň mobil goşundysyny nähili ýükäp alyp bolar?

Android we iOS smartfonlarynda Google Play hem-de App store elektron dükanyndan zaman.turkmenistan.com mobil goşundyny ýük-läp, habarlar bilen dessine tanşyp bilersiňiz.

ZAMAN INTERNATIONAL MEDIA TÜRKMENISTAN

international media

Abuna – 2026

«Zaman-Türkmenistan» gazetine 2026-njy ýylyň I ýarym ýyllıgy üçin abuna ýazylyşygy dowam edýär.

Täzelikleri täzeligine okaň!

QR code

Smartphone